Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...эгдэмнай 1921 оной ...абриин 21-hээ гарана | № 128 (15751) | 1981 оной июниин 4, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ХАРГЫ ЗАМАЙ БААТАРНУУДТА

СССР-эй ба СРР-эй космонавтнуудта совет үндэр дээдын шагналнууд Кремль соо барюулагдаба

Амгалан байдалай аша туhада замбуулинай дайдые шэнжэлхэ, хэрэглэхэ талаар уласхоорондын харилсаан халаа социалис оронуудай аха дүү ёhоной хани барисаанай, харилсан ажаллалгын толотомо жэшээ болоно. Онгосын командир Советскэ Союзай Герой СССР-эй летчик-космонавт Л. И. Попов болон космонавт-шэнжэлэгшэ Румыниин Социалис Республикын эрхэтэн Думитру Прунариу гэгшэдhээ бүридэhэн уласхоорондын юhэлэхи экспедици «Интеркосмос» гэдэг программаар ниидэлгэнүүдые түгэсхэhэн байна. Замбуулинай дайда соогуур ниидэхэ үедөө тэдэ эрэлхэг зориг гаргаа, баатаршалга харуулаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев замбуулинай эрэлхэг шэнжэлэгшэдтэ Советскэ Союзай үндэр дээдын шагналнуудые июниин 2-то Кремль соо барюулба.

Шагналнуудые барюулха үедөө нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Совет-румын замбуулинай экипажые амаршалха золдо хүртэhэндөө ехэ баяртайб.

Социалис оронуудай космонавтнуудай ээлжээтэ ниидэлгэ бүхэн — эрдэм, техникын, хүн түрэлтэнэй хаан боломой урагшаа хэhэн үшөө нэгэ алхам мүн. Юрэнхыдөө ниидэлгэ бүхэн өөрсэ гайхамшаг юм. Тэрэ өөрын хараа түсэбтэй, өөрын зорилготой байдаг. Эдэнэр бултадаа замбуулинай дайдые саашань шэнжэлгын hайн үндэhэ hуури болохо гүнзэгыгөөр бодомжологдоhон ниитэ нэгэн программые бүридүүлнэ.

Уласхоорондын экипажнуудай ниидэлгые хамтадхаhан «Интеркосмос» гэдэг программын амжалта халаа аха дүү социалис оронуудай хамтын алдар габьяа, космонавтнуудай, эрдэмтэдэй, конструкторнуудай, инженернүүдэй, хүдэлмэришэдэй алдар габьяа болоно. Тодорхойлбол, замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ хабаатай бүхы хүнүүдэй алдар габьяа болоно.

Нүхэд Попов болон Прунариу энэ хүдэлмэридэ өөhэдынгөө хубитаяа, бага бэшэ хубитаяа оруулаа. «Салют-6» станциин гол экипаж нүхэр Коваленок, Савиных гэгшэдтэй хамта тэдэ ехэ юумэ хэhэн байна. Газарай байгаалиин нөөсэ баялигууд, сагай уларил, биологи, медицинэ — эдэ бүгэдэ космонавтнуудай анхаралhаа гараагүй.

Замбуулинай дайдые хамтаараа шэнжэлгэ халаа газар дээрэхи ажал хэрэгүүдтэ социалис оронуудай хоорондо тогтоогдоhон аха дүү харилсаанай үргэлжэлэл болоно. Манай харилсаан орон бүхэнэй, бүхы социалис хани нэгэдэлэй аша туhада харюусана гэжэ газар дээрэ түйлагдаhан дүй дуршалнай, замбуулинай дүй дуршалнай элирхэйлэн харуулна.

Хүн ямар ехэ юумэ хэжэ шадаха байна гээшэб, тэрэнэй хизааргүй үргэн ехэ зохёохы арга боломжонуудые hайн hайхан эб найрамдалай аша туhада элсүүлхэ гээшэ ямар шухала удха шанартайб гэжэ космонавтнуудтай уулзахадаа хододоо боломжолдогби.

Хоридохи зуун жэлэй эрдэм ухаанай агуу ехэ түйлалтануудай бүхы үрэ дүнгүүдэй хүн түрэлтэнэй аша туhада зорюулагдаагүй байhаниинь hайн мэдээжэ. Олон зуугаад мянган хүнэй ами таhалдашье байха. Тиимэhээ замбуулинай дайдые хёмороо зүришэлдөөнэй газар болгохогүйн тула, замби түбиие дайн дажарта хэрэглэхэгүйн тула саг соогоо анхаралаа хандуулха шухала. Замбуулинай дайда амгалан байжа шадаха, имагтал амгалан тайбан байха ёhотой гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхые хүсэнэб.

Нүхэдүүд! «Салют-6» — «Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплекс дээрэ замбуулинай дайда соогуур амжалтатайгаар ниидэhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг ба баатаршалга гаргаhанайнгаа түлөө Леонид Иванович Попов Ленинэй орденоор, «Алтан Одон» гэжэ хоёрдохи медаляар шагнагдана. Космонавт-шэнжэлэгшэ Румыниин Социалис Республикын эрхэтэн Думитру Прунариуда Ленинэй орден ба «Алтан Одон» медаль барюулагдатайгаар Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Үндэр дээдын эдэ шагналнуудаартнай таанадые, хүндэтэ нүхэдүүд, амаршалнаб.

Элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыетнай, шэнэ эхэ амжалта түйлахыетнай таанадта бүхы зүрхэ сэдьхэлhээ хүсэнэб.

* * *

Нүхэр Л. И. Брежневтэ хандан, Л. И. Попов иигэжэ хэлэбэ:

Совет-румын уласхоорондын түрүүшын ниидэлгын программа сүм дүүргэгдээ гэжэ элидхэнэб. Экипажай бэе махабад hайн. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бүхы совет арадай бэелүүлжэ байhан жэлдэ, Румыниин Коммунис партиин байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн жэлдэ, хүнэй — Газар дэлхэйн түрүүшын хүн Юрий Алексеевич Гагаринай замбуулинай дайда соогуур ниидэhээр 20 жэлэй ойе түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй тэмдэглэжэ байhан жэлдэ энэ ниидэлгэ дүүргэбэ.

Энэ харюусалгатай даалгабари дүүргэхые манай экипажда найдаhан үндэр ехэ этигэл найдалай түлөө, бидэнэртэ зорюулагдажа хэлэгдэhэн халуун дулаан үгэнүүдэй түлөө, Эхэ ороной үндэр дайдын шагналнуудай түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, Совет правительствэдэ, Танда, хүндэтэ Леонид Ильич, үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын аша туhада, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада замбуулинай дайдые амжалтатайгаар шэнжэлхын тула совет космонавтнууд бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсэеэ, дүй дуршалөө элсүүлхэ юм.

Удаань Д. Прунариу үгэ хэлэхэдээ, үндэр ехэ этигэл найдал олгожо, Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэ тэрээндэ олгоhонойнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Леонид Ильич Брежневтэ халуун баяр хүргэбэ.

Замбуулинай ниидэлгэ, мүн минии хабаадалсаhан шэнжэлгэнүүд социалис ба коммунис общество байгуулгада Румыниин Коммунис партиин ба Советскэ Союзай Коммунис партиин хоорондохи, Румыни болон СССР-эй хоорондохи заншалта hаналаа нэгэдэлгын, аша үрэ ехэтэй харилсаанай толотомо гэршэ болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Ehотойл хани нүхэд мэтээр хамта ажаллаhан совет космонавтнууд Леонид Попов, Владимир Коваленок, Виктор Савиных гэгшэдтэ, мүн замбуулинай дайда соогуур минии ниидэлгэдэ туhалhан совет эрдэмтэдтэ совет техникын гайхамшаг түйлалта болохо «Союз-40». — «Салют-6» — «Союз Т-4» гэhэн ракетно-замбуулинай түхеэрэлгэнүүдэй жэншэдгүй hайн хүдэлмэрие хангаhан, бидэнэртэ даалгагдаhан даабарие амжалтатайгаар дүүргэhэн бүхы хүнүүдтэ эгээл энэ үедэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэнэб.

Баярай оршон байдалда үндэр дээдын шагналнуудые Танай барюулалга намда, Румыниин Социалис Республикын эрхэтэндэ ходоо баяр баясхалан түрүүлжэ байна. Нүхэр Николае Чаушеску болон Танай, нүхэр Леонид Ильич Брежнев, хоорондо болоhон уулзалгануудай үгэеэ ойлголсолгонуудай шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг манай партинуудай, оронуудай хоорондохи хани барисаан хүсэн түгэс, бата бэхи юм гэжэ Танине, хүндэтэ нүхэр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, найдуулнаб.

Хэлэhэн үгэнүүд альга ташалгаар угтагдаа.

Уласхоорондын экипажай хамтын ниидэлгын үедэ замбуулинай онгосо дээрэ ябаhан дурасхаалта бэлэгүүдые Л. И. Попов, Д. Прунариу Леонид Ильич Брежневтэ барюулhан байна.

Шагналгада хабаадалсаhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагша И. Ф. Дмитриев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. И. Блатов, Космонавтнуудые бэлдэдэг Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ түбэй начальнигай орлогшо авиациин генерал-майор А. А. Леонов, СРР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Т. Дулаш болон бусад түсэхай тушаалтад замбуулинай баатарнуудые үнэн зүрхэнhөө амаршалба.

(ТАСС).

ТАСС ШЭНЭ hОНИН

ЧЕРНОГОРИИН ДЕЛЕГАЦИТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев Черногориин СР-эй Президиумэй гэшүүн И. Вуядинович түрүүтэй Черногориин Социалис Республикын (СФРЮ) делегацитай июниин 2-то уулзаба. РСФСР-тэ нээгдэhэн Черногориин соёлой үдэрнүүдтэ хабаадахын тула делегаци Москва ерэhэн байгаа.

КПСС-эй ба СКЮ-гэй, СССР-эй ба СФРЮ-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгануудай дүнгүүдээр абтаhан хамтын документнүүдтэй зохилдуулжа, совет-югослав хани харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ талаар шэглүүлэгдэhэн РСФСР-эй ба Черногориин Социалис Республикын соёлой харилсаанай асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэбэ.

СФРЮ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд М. Орландич, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Кочемасов, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. П. Нешков, Россин Федерациин правительствын гэшүүд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаhан байна.

(ТАСС).

МАЛ АЖАЛ—ОНСО ШУХАЛА hАЛБАРИ

Черкасска областиин хүдөөгэй хүн зоной жэшээгээр фермэнүүдэй продукци үйлэдбэрилгые ехэ болгохын тула нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр хэрэглэхын түлөө, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөөн ороной малшадай дунда дэлгэрэнхэй. Бэлшээриин хаhын эхилхэдэ hалбариин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар илангаяа ехэ арга боломжонууд бии болоно. ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

ЛЕНИНГРАД. Эндэ хабарай унжагай ута байбашье hаань, Ленинградай малшад бэлшээриин хаhые саг болзортонь эхилээ. Областиин эгээл хойто Выборгскэ районой фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд малаа зунай бэлшээридэ гаргаа. Эрдэмтэдэй дурадхал заабаряар үшөө намарhаа хойшо бэлшээриин тэжээл болгохын тулада 9 мянга шахуу гектар талмайда намарай ургамалнууд таригдаhан байгаа. 15 мянга гаран гектарта олон жэлэй ногоон таригданхай.

Фермэнүүдэй ажалшад зунай hаранuудта 316 мянган тонно hү абахаар хараална. 100 мянга гаран гектар нуга сабшалан ба hайжаруулагдаhан бэлшээриие ехэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхээр түсэблэнэд. Ажахынуудта 300 гаран зуhалан эмхидхэгдэнхэй, мал түхэрсэн сүүдхэ соо бэлшээгдэнэ.

ТАЛЛИН. Вырусскэ районой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо зунай бэлшээриин түрүүшын үдэрhөө эхилжэ hү hаали дээшэлжэ эхилбэ. Ажахыда үнеэн бүриhөө сүүдхын дунда зэргээр 14—15 килограмм hү hаана. hайжаруулагдаhан бэлшээриин холын участогуудта үнеэдые hаадаг талмайханууд, уhалууриин газар баригдаа, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула бүхы эрхэ байдал байгуулагдаа юм.

Бэлшээриин табан hарын туршада Эстонидо hаагдаха hүнэй хахадые абахаар түсэблэнэ.

УЖГОРОД. Закарпадай бүхы зуhалангуудтахи хүндэ хүдэлмэри гол түлэб оньhожоруулагданхай. Продукциин шанарта онсо анхарал хандуулагдана. Олохон ажахынуудта лабораторинууд болон hү хүргэдэг газар түхеэрэгдэнхэй. Продукциин 90 гаран процентнь түрүүшээр хүргэгдөөд, тушаан абалгын пунктда тушаана. Областиин малшад мүнөө жэл үнеэн бүриhөө 3 мянган килограмм хүрэтэр hү hаахые шиидэнхэй.

РИГЭ. Республикын ажахынуудта Латвиин хүрин үүлтэрэй үнеэдээр hүрэгөө шэнэлжэ эхилээ юм. Иимэ үүлтэрэй үнеэдhээ жэлдээ 5300 шахуу килограмм hү hаадаг байна.

Үүлтэртэ ажахынуудhаа республикын колхоз, совхозуудта шэнэ үүлтэрэй үнеэдые эльгээнэ. Үнеэн hүрэгөө дүүhыень hэлгэхэдэнь, hү үйлэдбэрилгые горитойгоор дээшэлүүлхэ арга бии болохо байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

...ДЭМ НАУКЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР... ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...ет наука болон техникые хүгжөөхэ, шэнжэлгэнүү... дүнгүүдые арадай ажахыда нэбтэрүүлхэ талаар ар... табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэдээ түйла... амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-hээ

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

...хосов Маркс Васильевичые — СССР-эй Науканууд... академиин Сибириин отделениин Буряадай филиа... президиумэй түрүүлэгшэ.

...ЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

...ев Дмитрий Ивановичые — СССР-эй Науканuудай ... миин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ге... ин институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

...ЛДАА ШАЛГАРhАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

...шеева Надежда Ефимовнае — СССР-эй Наука... академиин Сибириин отделениин Буряадай фили... биологиин таhагые даагшын орлогшо.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...ва. Кремль.
... оной майн 13.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

...ЭР Т. М. МУРУЕВАДА БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АРТИСТ ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...эй искусствын хүгжэлтэдэ габьяатай байhанайнь Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто академическэ болон балетэй театрай балетэй солистка, Буряа... ССР-эй габьяата артистка **Муруева Татьяна Ми...вада Буряадай АССР-эй арадай артист** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
... оной майн 27.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

...Р В. Ц. ГАЛСАНОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ...Н ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...мэй искусствын талаар габьяатай байhанайнь Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто академическэ ...лон балетэй театрай оркестрэй дирижёр **Галсанов ... Цыденовичтэ Буряадай АССР-эй искусствын ... ажал ябуулагша** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ ол...

...ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
... оной майн 27.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэелүүлхын түлөө

Дмитрий Григорьевич Степанов хорёод гаран жэлэй туршада Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводто фрезернэ станок дээрэ хүдэлдэг юм. Дүй дүршэлөөр баян энэ нүхэрнай өөрынгөө мэргэжэлдэ механическа цехэйнгээ гушаад гаран залуу хүдэлмэрилэгшэдые hургаhан онсо габьяатай. Нэгэ доро хэдэн станок дээрэ хүдэлхэ тухай үүсхэл Дмитрий Григорьевич эгээн түрүүлэн завод соогоо гаргаhан байха юм.

Байгша оной эхеэр нүхэр Степанов үндэр уялга абажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ даабарие 3 хахад жэл соо бэелүүлхэб гэжэ үгэеэ үгөөд, заводойнгоо бүхы хүдэлмэришэдые социалис мүрысөөндэ уряалаа.

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент П. Бурмакинай буулгаhан зураг дээрэ Ленинэй, Ажалай Улаан тугай орденуудай кавалер, Улаан-Үдын городской Соведэй депутат Д. Г. Степановэй ажалдаа байхыень харанат.

ТҮРҮҮ БРИГАДЫН ЭРШЭ

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хам оролсон, Онохойн модоной комбинадай модо таллагшад 1981 оноойнгоо түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай. Эндэ хүдэлдэг 13 бригадын 12-ынь жэлэй эхинhээ хойшо hара бүриингөө түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ.

Модо таллагшадай бригаданuудай хоорондын мүрысөөнэй манлайда Леонид Александрович Кожевниковэй ударидадаг эбтэй эетэй коллектив дабшаhаар. Апрель hарада тус бригада бултанhаа түрүүлжэ, 3900 кубометр модо таллаха түсэбөө 5017 кубометртэ хүргэhэн байха юм. Тэрэнэйнь 83,8 процентнь эрхим шанартай барилгын модон. Энэ баhал эрхим hайн дүн болоно.

Мүн тиихэдэ үшөө нэгэ дүнгөөрөө — халаан соо машинын түйлаhан ажалай бүтээсын талаар — нүхэр Л. А. Кожевниковэй бригада түрүү зэргэдэ гараа. Апрель hарада тус бригадын энэ дүн 188 кубометр болоhон, жэлэй эхинhээ дунда зэргээр 193 кубометртэ хүрэhэн байна.

Бригадын май hарын хүдэлмэриин дүн үшөө согсологдоогүй. Гэбэшье тус бригада амжалтата ажалайнгаа эршые hуладхангүй хүдэлжэ гараа.

Манай корр.

ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай коллективүүд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, ажалдаа зарим тэды амжалтануудые түйлажа байнхай. Байгша оной таба hарын дүнгүүдээр «Бурятобувьбыт», «Бурятбыттехникэ», «Бурятшвейбыт», «Бурятхимчистка» нэгэдэлнүүдэй коллективүүд эрхим дүнгүүдые түйлажа, гүрэнэй түсэбүүдые холо үлүүлэн дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, «Бурятхимчистка» нэгэдэл 4 hарын дүнгөөр республикын Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын, коммунальна болон ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэhэн юм. Тиихэдэ «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр КПСС-эй обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугаар урмашуулагдаhан байха. Тэрэшэлэн «Бурятобувьбыт» нэгэдэл нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб 105 процент дүүргэжэ, республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэhэн байна.

Хүдөөгэй хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха талаар таба hарынгаа түсэбүүдые Бэшүүрэй, Хурамхаанай, Түнхэнэй, Сэлэнгын, бусад районуудай комбинадууд амжалтатайгаар дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ.

Р. НЕКРАСОВА,
республикын Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг министерствын социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ

БАЙГААЛИИН «ХАЙРАДА» НАЙДАНХААР...

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ малдаа ехэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойгоор эртээнhээ колхозуудай таарамжатай зохид ажал ябуулхынь тула партиин райкомой бюро, райсоведэй гүйсэдком мартын 25-hаа майн 25 хүрэтэр нуга сабшалан дээрэ ажаллаха габшагай хоёр hара соносхоод, колхозуудай правленинүүдые болон партийна эхин организацинуудые өөhэд өөhэдтөө таарамжатай хэмжээ ябуулганууды баталан абажа, габшагай ажал ябуулха гэжэ уялгалаа hэн. Энэ тогтоолыень колхозуудай правленинүүд, партийна эхин организацинууд дары түргэн hайшаажа, энэ хугасаа соогоо бүтээжэ шадаха хэмжээ ябуулгануудые суглаануудаа дээрээ баталан абаад бэлэй.

Жэшээлхэдэ, «Улан-Аха» колхоз 346 гектар газар уhалха, тэрэнэйнгээ 25 гектарыень уhа бүлэдэг станцаар ундалуулха, 1594 тонно наг шэбхэ гаргаха гэжэ түсэблөө. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд тус тустаа 408 ба 270 гектар газар уhалха, 80 ба 147 гектарынь уhа бүлэдэг станцинуудаар хэхэ гэжэ хараалhан байгаа. Мүн эдэ хоёр ажахынууд тус тустаа 1000 ба 1056 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргаха гэжэ хэмжээ ябуулганууд соогоо аржытар бэшэhэн байха.

Партиин райкомой бюрогой ба райгүйсэдкомой тогтоолоор соносхогдоhон габшагай хоёр hарын туршада нэрлэгдэhэн гурбан колхоз ямар хүдэлмэри ябуулжа байнаб гэжэ районой арадай хиналтын комитет ба «Саянская новь» газетын редакци хамтаржа шалгаба.

Нуга сабшалан дээгүүр ябахада, хүнэй хэhэн ажал эли тодоор тобойсо гаража ерэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Аха» колхозуудай бэрхэ луговодууд, дайнай ба ажалай ветеранууд, партиин гэшүүд хабарай үедэ газар дээрэ хэгдэхэ ажалай ашаа үрые hайнаар, үнэн зүрхэнhөө ойлгожо, өөhэдынгөө участогууд дээрэ яhала ехэ ажал хэhэн байна. Хүрьэологой 120 гектар сабшалангые Н. С. Базаров Сэрэн хүбүүнтэеэ арилгажа, уhалжа, hайнаар үтэгжүүлээ. Луговодууд Мункоеов Х. Р., Добшонов Л. С. гэгшэд туд тудтаа 80 гектар (Бүлэг-Шэбээ), 40 гектар (Хужар) сабшалан арилгажа ба тариалжа дүүргэнхэйнүүд. Тиихэдэ «Коммунизм» колхозой луговод коммунист С. С. Галсанов Доодо-Тэргэтын 40 гектар сабшалан дээрэ ажаллажа, түсэбэй ёhоор хараалагдаhан ажалаа хүсэд бэелүүлээ.

Тиихэдэ колхозуудай баталагдаhан хэмжээ ябуулганuудаа заабол дүүргэхэмнай гэжэ балай оролдоогүй байhанинь элирнэ. Хара-Хужар (60 гектар), Балагта, Дээдэ-Балагта (60 гектар) — «Коммунизм» колхоз, Баянгол, Бүрэнгол («Улаан Аха» колхоз) гэhэн сабшалангууд дээрэ ямаршье ажал хэгдээгүй үлэhэн байна. Тиихэдэ уhа бүлэхэ станцинуудайнь ехэнхи хубинь хүдэлнэгүй. «Улаан-Ахада» — 1, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта — 1-2 станци хүдэлhэн болохо юм. Тиин эдэ хоёр колхоздо баhал 2-2 станци хүдэлгэгдэнгүй хэбтэнэ.

Эдэ шухала хэрэгтэй техникые саг соонь хүдэлгэхэ, ажахыдаа аша туhатайгаар хэрэглэхэ гэжэ колхозуудай правленинүүдэй, эхин партийна организацинуудай, мэргэжэлтэдэй оролдоогүйнь, тэдэндээ hалихайгаар, хайша хэрэгтээр хандаhаниинь эли харагдана.

Минеральна үтэгжүүлгэ сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ нүлөө үзүүлдэг гээшэ ааб даа. Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ талаар колхозууд баhал ехэ хараа түсэб табинхай. Тиигэжэ энэ үнэтэй сэнтэй үтэгжүүлгэ ехээр асарhан юм. «Улаан-Аха» — 51 тонно, «Коммунизм» колхоз — 35 тонно, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 35 тонно асараа. Теэд тэрэнээ сабшалан ба тариалан дээрээ багаар гаргаа. Түсэбэй ёhоор, «Улаан-Аха» колхоз 1594 тонно сабшалан дээрээ гаргаха байгаа hаа, оройдоол 1200 тонно гаргаа болоо.

Соносхогдоhон хоёр hарын туршада оньhото техникэ тон муугаар хэрэглэгдэбэ. Оньhожоруулагдамал лугомелиоративна звенонуудые эмхидхэхэ гэжэ хараалагдаа hэн. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Аха» колхозуудта нэгэ-нэгэ звено эмхидхэгдээд, харин «Коммунизм» колхоздо энээн тухай бодомжолоошьегүй байhаар.

Ниитын малда тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула малаа үбэлжөөнүүдhээ эртээр, эмхитэйгээр зуhаландань гаргаха хэрэгтэй. «Улаан-Ахада» малынь үбэлжөөгөө гэшхэhээр, шабааhа шабхаараа дараhаар «Коммунизм» колхозой Жаханаа, Дэби, Шалзаг, Хара-Хужар гэжэ сабшалангуудые адуу мал ехээр гэшхээ.

Заагдаhан эдэ дутуу дунданууд юун дээрэhээ болооб? Колхозуудай правленинүүд, мэргэжэлтэд абаhан тогтоолнуудай дүүргэлтые шалганагүй. Газар дээрэ ажаллагшадай дунда социалис мүрысөөн миил саарhан дээрэ дэлгэрүүлэгдээд, хэрэг дээрээ юуншье хэгдэнэгүй. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд «байгаалиин хайрада» найдаад, «хура бороо ороно бэзэ даа, сагнай үшөөл эртэ ха юм» гэжэ hанаа амархан ябана хэбэртэй.

Луговодууд болон механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри эртээнhээ hайнаар ябуулжа, социалис мүрысөө зүб мүрөөр эмхидхэбэл, ехэ юумэн хэгдэхэ байгаа. Огторгойhоо бороо хүлеэнгүй, уhа бүлэдэг станцинуудаа бултыень хүдэлгэжэ, горхонуудай уhые нуга сабшалан дээрээ залабал hайн бэлэй.

Н. МАНДАГАЕВ,
Ахын районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.
В. ГАЛСАНОВ,
«Саянская новь» газетын корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобшо мэдээсэл

ПАРТИЙНА БҮЛЭГ— ЭЛСҮҮЛЭГШЭ ХҮСЭН

Амжалта түгэс ажал хэрэгээрээ, абари зангаараа нэгэ хүн шэнги эбтэй зэтэй болоһон хүнүүд манай фермэдэ хүдэлдэг гээшэ. Иимэ коллективыемнай зөөлэн даруу зантай, хүнэй түлөө һанаагаа зобохо, хэрэгтэй болоо һаань, туһалхашье шадалтай Афанасий Григорьевич Ермолаев хүтэлбэрилдэг юм. Ямаршье асуудалаар тэрээндэ хандабал, гансал туһатай зүбшэл, заабари абахаш, сэдьхэлэй һайхан үгэнүүдые дуулахаш. Иимэ хүтэлбэрилэгшэтэй хүдэлхэдэ, бүхы юумэн урматайгаар бүтэдэг байхаһаа гадна, коллектив доторой байдал (микроклимат гэдэгынь) ехэ һайн байдаг.

Мүнөө манай һаалишад нёдондоной энэ үеынхиһөө 10—15 процентээр дээшэ үрэ дүн түйлажа ябана. Эрхим һаалишадаймнай нэгэн А. З. Гикал байгша оной дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 1622 килограмм һү һаагаа, харин гансал апрель соо энэ дүн 462 килограммда хүргэгдэһэн байна. Энэмнай фермэдэмнай, мүн район соомнайшье түйлагдаһан эгээл үндэр дүн гээшэ. Харин би тиихэдэ энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 1418 килограмм һү һаажа, апрелиингээ һаамые 401 килограммда хүргэһэн байнаб.

Фермэ дээрэмнай найман коммунистһаа бүридэһэн партийна бүлэг байгуулагданхай. Намайе секретаряар һунгаа һэн. Нүхэдэйнгөө найдаа һэн хойноо бүхы шадалаараа оролдодог гээшэб. Фермынгээ ажал хэрэгые саашадань улам һайжаруулха, продукциингаа шанар дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудаар суглаануудые үнгэргэдэгбди. һаалишанай хүдэлмэриин шанар, тэжээлэй рационой хэр зүбөөр хэрэглэгдэдэгые, үдэрэй ажалай гуримай хэр зэргэ сахигдадагые шалгаха талаар коммунистнуудта тусхай даалгабаринууд үгтэдэг. Эдэ хэмжээ ябуулгануудһаа бүхы ажал хэрэгыемнай амхи буримтай, шанартай болгоно, хүн зониемнай эмхидхэн элсүүлнэ гэжэ һанагшаб. Манай коллективэй омогорхол — ажалаар алдаршаһан эхэнэр, В. И. Ленинэй хоёр орденой кавалер, КПСС-эй XXVI съездын делегат Любовь Николаевна Седых бидэнэрэй дундаһаа ургажа гараһан гээшэ. Түрэл партиингаа съездэдэ хабаадаһан тухайгаа нүхэрнай бидэндэ хэмжэшэгүй ехэ баяр, омогорхолтойгоор хөөрөө бэлэй. Тиихэдэ хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ, түрүүшын ондо мяха, һү үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ тухай партиин баталан абаһан шиидхэбэринүүд дээрэ онсо тогтоо һэн. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай фермын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ эхилжэ, габшагайгаар ажаллажа байна.

В. ВТОРУШИНА,
«Байгал» учхозой һаалишан.
Улаан-Үдын район.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭДЭБХИТЭД

НАҺАНАЙНЬ НАНГИН УЯЛГА

Нарһатын дунда һургуулиин партийна организацида «Ленин, КПСС коммунис ёһо заншал тухай» гэһэн теоретическэ семинарые КПСС-эй гэшүүн, СССР-эй болон РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, түүхын багша А. Г. Шепелина хүтэлбэрилдэг юм.

Арба гаран жэлэй туршада Анна Гавриловна районойнгоо эгээл эдэбхитэй, бэрхэ пропагандистнуудай тоодо ябадаг. Абари зангаараашье эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, эрдэм мэдэсэеэ баяжуулан, шэнэ юумэндэ хододоо эрмэлзээһэн хүн юм. Зүгөөр тэрэнэй оролдосо, мэргэжэл шадабарипе үндэрөөр сэгнэһэн хэды олон Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэг, бусад шагналнуудтайшье һаа, бэшэ пропагандистнуудай дүй дүршэлөөр угаа һонирхон, эрхим һайн зүйлнүүдыень тэрэ халан абадаг заншалтай юм. Хэшээлнүүдыньшье хододоо һонирхолтойгоор үнгэрдэг гэжэ шагнагшадынь нэгэн дуугаар хэлэдэг. Ямаршье орёо темэ тайлбарилхадаа, нэн түрүүн удхыень тобойсо харуулан, ойлгосотой болгохо шадабаритай юм.

Анна Гавриловнагай үнгэргэһэн хэшээлнүүд мүнөөдэрэй амин шухала асуудалнуудтай заатагүй холбоотой байдаг.

— Хэшээлнүүдые һайнаар үнгэргэхэ, бүхы ушарта таараха тогтоогдомол, бэлэн нэгэ хэб намда үгы юм. Мүнөөдэрэй үйлэ хэрэгүүдтэй, бодото ажабайдалтай элидхэл, лекцинүүдээ нягтаар холбохо шухала гэжэ һанагдана. Марксизм-ленинизмын онол аргые баримталан, ниитын хүгжэлтын хуули ёһодо үндэһэлэн, социалис интернационализмын һургаалда түшэглэн, өөрынгөө политикые Коммунис партимнай бэелүүлнэ гэжэ шагнагшадтаа ойлгуулха гол зорилготойбди, — гэжэ А. Г. Шепелина хөөрэнэ.

Хэшээлдээ бэлдэхэ түрүүшын шатада пропагандист темээ тоб байса тодорхойлдог, тэрэнэй һуралсалай болон хүмүүжүүлхы удха шанарые элирүүлдэг. Темэ бүхэн тодорхой нэгэ зорилготой байһан дээрэһээ шагнагшадые һонирхуулан, хэшээлдээ дуратайгаар хабаадаха хүсэл түрүүлхэ зэргэтэй. Хоёрдохи шатадань темээ лагаад тайлбарилха тухай түсэбөө бодомжолон хараха ёһотой. Удаань хэрэгтэй болохо ном, тоо, баримтануудые шэлэн суглуулха юм. Материалаа бүхы талаһаань гүйсэд шудалһанай ашаар, парти ба гүрэнэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, темынгээ асуудалнуудта тодорхой харюу үгэхэ шадабари минии дээдын уялга гэжэ пропагандист тоолоно.

Анна Гавриловна өөрынгөө мэдэсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхые оролдон, Маркс, Энгельс, Ленинэй зохёолнуудые, шэнэ болон һүүлэй үеын түүхэ тон гүнзэгыгөөр шудалдаг юм. «Коммунист», «Международная жизнь», «Новое время», «Политическое самообразование», педагогическа журналнуудые, газетэнүүдые, «Аргументы и факты» гэжэ бюллетень уншадаг, радио шагнадаг, телевидениин дамжуулгануудые тэрэ харадаг гээшэ. Хэшээлэй тобшо тодорхой түсэб шадамараар шэлэжэ таарууламһан материал, дундаршагүй абьяас, үгын уран найруулга гэхэ мэтээр шагнагшадайнгаа сэдьхэлыень хүлгүүлэн, дурыень буляажа шададаг шуу.

Хэшээлнүүдые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ, шагнагшадай абаһан мэдэсын үндэр хэмжээн, КПСС-эй теори болон политикые бүри гүнзэгыгөөр шудалха хүсэл оролдолго нэн түрүүн семинарай хүтэлбэрилэгшын дүүргэһэн ехэ хүдэлмэриһөө, партийна даабаридаа тэрэнэй харюусалгатайгаар хандаһанһаа эхитэй юм.

Пропагандист Шепелина заншалта болоһон өөрын хараа шэглэлтэй юм. Хүнүүдтэй аятай зохидоор хөөрэлдэжэ, үгэеэ ойлголсохо шухаг шадабаритай. Хүн бүхэнииє угаа анхаралтайгаар шагнажа, хэрэгтэй хадань тон зөөлөөр, хандалга һайнтайгаар заһажа шададаг. Эдэ бүгэдын ашаар шагнагшадынь пропагандистаяа ехээр хүндэлдэг, ямар нэгэ ушараар һанаата болоо һаа, илангаяа залуу багшанар тэрээнһээ зүбшэл заабари эридэг.

Шагнагшадынь хэшээлдээ тон нарин нягтаар бэлдэдэг, элидхэлнүүдэйнгээ гол асуудал, тобшололнуудые уридшалан тодорхойлжо, зүбшэн хэлсэлгэдэнь угаа эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Шудалжа байһан асуудалнуудаа түрэлхидэй дунда ябуулдаг лекционно пропагандатай, багшанарай хүдэлмэритэй нягтаар тэрэ холбодог байха юм.

Анна Гавриловнада заалгаһан хүнүүд гансашье теориин талаар гүнзэгы мэдэсэтэй болодог бэшэ, харин ухаан бэлигээ хурсадхажа, юрэнхы эрдэмээ үргэдхэжэ, политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэлээ дээшэлүүлдэг байна.

Тэрэнэй бүхы һурагшад— һайн багшанар, хүмүүжүүлэгшэд, «Знание» бүлгэмэй шударгы лекторнүүд юм. Жэшээлбэл, Л. А. Мещерякова, Л. М. Залуцкая, Е. Ф. Иванова, В. Н. Будаева, М. П. Полусурова, С. С. Садовская болон бусад болоно.

Пропагандистын ажал хүндэтэйшье, сэдьхэлдэньшье ехэ ханалгатай, тааруу байдаг ааб даа. Гэбэшье нилээд оролдожо, сагаа һайса тэрээндэ зорюулха хэрэгтэй бшуу. Тэд А. Г. Шепелинаһаа энээн тухай һураашье һаатнай, тодорхой харюу үгэжэ тэрэ шадахагүйха гэжэ һанагдана. Программаар хараалагдаһаншье, хараалагдаагүйшье Маркс, Энгельс, Ленинэй зохёолнуудые, партийна документнүүдые уншаха, конспект табиха, цитатануудые шэлэн буулгаха хүдэлмэридэ хэды сагай ошоһые тоолоожо болохо аал?

Хажуугаарнь Анна Гавриловна ниитын олон уялганuудтай юм. Нарһатын совхозой политинформатор, «Знание» бүлгэмэй эхин организациин гэшүүн, энэл бүлгэмэй районой организациин дэргэдэхи ниитэ-политическэ эрдэм мэдэсын секциин хүтэлбэрилэгшэ гэхэ мэтэ уялгатай. Зүгөөр хэды сүлөөгүйшье байдаг һаа, пропагандистынгаа ажалые өөрынгөө нэрэ хүндын хэрэг— энэ наһанайм нангин уялга гэжэ коммунист Шепелина тоолоожо ябадаг юм.

М. ОРБОДОЕВ,
КПСС-эй Яруунын райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагшын орлогшо.

АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ — МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

ҮНДЭР ТҮЙЛАЛТЫН ҮНДЭҺЭН

«Востоксибуголь» нэгэдэлэй рекордсмен болохо гээшэнь тиимэ амар бэшэ ааб даа. Черемховой дүршэлтэй нүүрһэшэд мүхөөгөө үгэхэгүй гэжэ оролдохо, мүн бусадшье уурхайнуудта эрхим экскаваторщигууд хүдэлнэ гээшэ.

«Габшагай ажалай һара» гэһэн конкурс-харалга үнгэргэгдэдэг болоо юм. Зүүн Сибириин горнягууд ажалай эгээн ехэ бүтээсын түлөө мүрысэн хүдэлдэг. Энэ мүрысөөндэ Холбоолжоной уурхайн экскаваторщигууд гурбан жэлэй туршада эрхимлэн шалгархаһаа гадна, гурба удаа «Востоксибуголь» нэгэдэлэй рекордсменүүд болоһон габьяатай.

Урзанда бэлэй. ЭКГ-И8 түхэлэй экскаваторта хүдэлдэг Зүүн Сибириин бүхы экипажнууд апрелиин 1-һээ мүрысэжэ эхилээ һэн. 300 мянган кубометр газар һарын туршада малтаһан Василий Кириллович Федосеевэй экипаж «Востоксибуголь» нэгэдэлэй рекорд сохижо. Холбоолжоной уурхайн коллективэй нэрэ зэргые үргэһэн байна. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат В. К. Федосеев мүнөө мүн лэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ байна.

Теэд хүнэй саана хүн, хүсэнэй саана хүсэн байха гэжэ дэмы хэлсэдэггүй агша. Удаадахи жэлэй апрель һарын конкурс-мүрысөөндэ Петр Васильевич Балалаешниковай экипаж нэгэдэлэй рекордсмен болож шадаа һэн. Түсэбтэ 250 мянган кубометрэй орондо 358 кубометр газар малтаһан байна.

«Хада уулые һууриһаань хүдэлгэнэбди, үһа мүрэнние эрьюулэн урадхуулнабди» гэжэ совет зон омогоор дуулдаг. Үнэхөөрөөшье, Балалаешников 25 жэлэй туршада экскаваторай машинистаар ажаллахадаа. Египедэй пирамиданuудые буляжархихаар хада уула обоолжорхиһон байха. Гансахан үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада тэрэнэй экипаж 8 миллион гаран кубометр газар малтаа юм. Экскаваторайнь шанагаар хүнгэн автомобиль хабхаглаха жэшээтэй. Иимэ мантан оньһон машиные баатар хүн жолоодохо ёһотой гэжэ һанагдадаг бэлэй. Зүгөөр Петр Васильевич набтаршаг бэетэй, маряагүйшэг. Хүндэ ажалтайб гэһэн хүйхэр ааша зан гаргадаггүй, харин нимгэн шарайтай, энеэбхилһэн урин харасатай хүн юм. Угаа хүндөөр хүнхинэһэн экскаваторай хүсэтэ һоёо шанагаар уула хада урбуулха шадалтай байбашье, энэ хүн тон нарин мэргэжэлтэй, баян дүршэлтэй. Иимэ жэшээ. Экскаваторщигууд нэгэтэ сугларжа, хэмнай зуруулай хайрсагые шанагаараа үргэжэ абахаб гэжэ боосолдобо. Хэдэн машинистнүүд оло дахин туршабашье, шоройн холисогүй зуруулай хайрсаг «удхажа» шадаагүй. Балалаешников тиихэдэ боосоо эдижэ, эгээл нарин машинист байһанаа гэршэлээ бэлэй.

Тэрэнэй дүршэлые экипажай залуу машинистнүүд халан абана. Энэ экипажые интернациональна гэжэ нэрлэхэдэ болоно. Ород, буряад, украин яһатан эбтэй зэтэй бүлэ болоно хүдэлдэг. Хоёрдохи жэлээ нимэ эрхим командиртай ажаллажа байһан Владимир Гречко, Слава Будаев, Николай Таскаев, Василий Мазный гэгшэдые азатай гэжэ хэлэнгүй яахаб. Петр Васильевич холол заажа зандажа байдаггүй, харин дуугайханаар ажалай нюусые өөрынгөө жэшээтэ хүдэлмэреэр тайлбаридаг. Техникээ саг үргэлжэ харууһалан, эзэн ёһоор хандаха эрилтэ экипажай урда табидаг заншалтай юм. Гадна аша туһатай шэнэ онол арга бэдэрдэг уралан нарижуулагша гэжэ Балалаешников коллектив соогоо мэдээжэ болонхой.

Хорин табан жэлэй туршада экскаваторщигаар хүдэлхэдөө, Петр Васильевич хододоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаа. Тэрэ «Шахтёрой алдар солын» бүхы гурбан шатын хүндэлэлэй тэмдэгүүдые үбсүүндээ зүүһэн. Парти, правительство ажалайнь баатаршагые үндэрөөр сэгнэжэ, Ленинэй орденоор шагнаа юм. Тиихэдэ Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаһан, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутадаар һунгагдаһан намтартай. Петр Васильевич ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Арадай хиналтын Гусиноозерско комитедэй гэшүүн халаа үйлэдбэрине гаргаша багатайгаар, ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ асуудалда анхаралаа хандуулдаг. Өөрөөшье ажалайнгаа жэшээгээр арадай зөөрие яажа гамнахаб гэжэ харуулна. Тэрэнэй экипаж бусадта орходоо бага электрын элшэ хүсэ гаргашалһан байна.

Балалаешниковай экипажай түйлаһан амжалта бата найдамтай үндэһэ һууритай гэжэ хэлэхэдээ, залуу машинистнүүдэй хүдэлмэрие тэмдэглэхэдэ болоно. Слава Будаев Гусиноозерскын ГПТУ-3 дүүргэһэнэй удаа машинистын туһалагшаар энэ экипажда ерээ һэн. Петр Васильевичай заабари захяагай ёһоор экскаватораа болото дээрэнь (саарһан дээрэ бэшэ) дахинаа шудалжа, узелнуудыень заатагүй өөрөө нарин нягтаар тоһодожо, харууһалжа һураа. «Техникэ хүдэлжэл байна гээд һанаагаа амарангүй, саашадахи ресурсыень ойлгон шалгаха ёһотой. юм», — гэжэ Балалаешников залуу нүхэдтөө ойлгуулдаг. Тэрэнэй «академидэ» һуралсан, Слава Будаев, Василий Мазный, Владимир Гречко гэгшэд мүнөө бэеэ даанги машинистнэр болонхой. Бригадирайнгаа үгы байхадашье, һайнаар «тоһодогдоһон машина мэтэ» энэ экипаж бүтээсэтэйгээр ажалладаг юм. Харин Владимир Сауткин, Анатолий Чирков гэгшэд машинистнүүд болохо эрмэлзэлтэйгээр Балалаешниковай баян дүршэлдэ һуража байна.

Ажалай бүтээсын һарын рекордын хэмжээгээр түхэрээн жэл хүдэлхэ зорилго энэ экипаж урдаа табиба.

Н. НАМСАРАЕВ.

АХЫН ЗУУТАН

Районой гол баялиг болохо хонин һүрэгүүдые олошоруулха хэрэгтэ «Улаан Аха», «Коммунизм» колхозуудай малшад хубитаяа нилээд ехээр оруулалсана. Хүшэр хүндэ уларилтай манай районой эрхэ байдалда хонин ажал эрхилэлгэдэ али олон бэрхэшээлнүүд тохёолдодог гээшэ. Тэрэние дабажа гараха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Энэ жэлэй түл абалгые эдэ ажахынуудай хонишод һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа һэн. Мүнөө абтаһан хурьгадынь өөдэргэн, томонууд, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна. Хараһан гэжэ газарта «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон Ольга Иванова гэр бүлөөрөө 400 гаран эхэ хонидые харууһалдаг юм. Тэрэ байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абажа, район соогоо түрүүлбэ. Тэрэнэй абаһан хурьгад бэеэр томонууд, үбэл гараһан хурьгадһаа дутуугүйгөөр харагдана. Мүн энэл колхозой ахалагша хонишон Светлана Цыбденовагай Хара-Хужэр гэжэ газарта харууһалдаг 380 эхэ хонидһоо 372 хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. «Улаан Аха» колхозой дүршэлтэй хонишон Мария Самбаева зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, мүн лэ нютаг нугадаа суурхаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон Ольга Иванова.

Д. ДУГАРОВАЙ фототекст.

АЛАС ДУРНЫН *хизаарта*

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНУУДАЙ МЭДЭЭСЭНЭ

ПОРТ ШАДАР ҺААТАНАГҮЙ

Түмэр замай станцие шэнэдхэн заһабарилһанай ашаар Находкын худалдаа наймаанай порт шадар суднанууд удаан саг соо һаатажа байхала болёо. Пароходой байдаг газар тээшэ һалаа замууд олоор татагдаһан, залан хүтэлхэ хүдэлмэри автомадаар хангагдаһан байна.

Рейдэ байдаг суднануудай тоо багсаамжалхада, гурба дахин хороо юм. Гэбэшье энэнь ашаа буулгаха хэрэгтэ нүлөөлнэгүй.

Ленинградайхидай жэшээгээр Находкын докернууд түмэр замшад болон моряғуудтай харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээнүүдые баталанхай. Портын хүдэлмэрилэгшэд пароходуудай байдаг газарые үргэдхэһэн, бүтээсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэнүүд болон крануудые тодхожо табиһан байна.

Түмэр замшадта зорюулагдаһан байрын гэрнүүд, 300 хүнэй һууритай хамтын байра, амаралтын байшан үхибүүдэй станцитай зэргэлээд баригдана.

Д. ЛАТЫПОВ.
Находко.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ СЭСЭРЛИГҮҮД

Эдэ үдэрнүүдтэ Комсомольск-на-Амуре хотын хүн зон үрэ жэмэстэ мододые бэлдэнэ. 25 жэлэй саада тээ эдэбхитэд сэсэрлиг байгуулжа эхилһэн юм. Мүнөө эдир наһанай хотые тойроод, 20 мянган участок нэмжынэ. Алас-Дурнын хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдай, СССР-эй Наукануудай академиин саадай Сибириин ботаническа отделениин эрдэмтэд саад ургуулха дуратайшуулда туһалдаг байна. «Амар», «БАМ», «Хабаровский» сортын абрикосуудые гектарай 100 центнер хүрэтэр хурядаг. Өөһэдөө ургуулһан яблока, груша, абрикос болон сливэ мэтын үрэ жэмэсээр эндэхид намар бүхэндэ хүршэнэрөө хүндэлдэг юм.

Олон хүн үхэр нюдэ, крыжовник, зэдэгэнэ, бусад үрэ жэмэс гүрэндэ худалдадаг.

Приамуриин 140 мянга шахуу хүн зон саад тарижа ургуулна. Амурск, Солнечно хотонууд шадар, Байгал-Амарай түмэр замай олохон һуурин тосхонуудта үлир жэмэстэ модод таригдадаг болонхой.

Л. КУШНАРЕНКО.
Комсомольск-на-Амуре.

ДАЛАИ ДЭЭРЭХИ АТЕЛЬЕ

Петропавловкын оёдолой фабрикын шэнэ ателье иимэ юрэ бусын адрестай юм: Охотско далай, тамаралгын «Орочон» бааза. Загаһашадай эрьедэ бусахые хүлеэжэ байнгүй, костюм гү, али онсо өөһэдын хубсаһа эндэ захихадань болохо.

Гэр бүлэһөө холо удаан саг соо хүдэлдэг олохон мэргэжэлэй хүнүүдэй ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха хэрэгтэ Камчаткын хүн зоной ажаһуудалай албанай хүдэлмэрилэгшэд туһална. Энээнэй тулада хангалтын нүүдэл арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг юм. Оёдолшод, гуталшад, үһэ заһагшад, техникэ заһабаридаг мастернууд орошодой байдаг газарнуудта, геологическа экспедицинүүдтэ, модо бэлэдхэгшэдэй станууд ошодог юм.

М. ЖИЛИН.
Петропавловск-Камчатский.

БАЙГААЛИИН БАЙШАН НЭЭГДЭБЭ

Приморин хизаарта эгээл түрүүшын байгаалиин байшан дээдэ дабаан тосхондо нээгдэнхэй.

Нютагай ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд һургуулиин һурагшадтай хамта һайн дураараа тэрэние байгуулаа. РСФСР-эй габьяата багша Алас-Дурнын ой тайгые һайн мэдэдэг Б. Шибнев энэ һайн һайхан хэрэг үүсхэһэн байна. Тэрэ дүшэн жэл соо биологиин багшаар хүдэлнэ. Тиин эдэ жэлнүүдтэ эдир натуралистнуудтай хамта һургуулиин баян музей байгуулаа юм.

Байгаалиин байшан соохи өөрсэ янзын тайгын музейдэ хүршэ тосхонуудһаа хүнүүд ерэжэ байдаг. Байгаалида гамтайгаар хандаха, тэрэние аршалан хамгаалха темээр эндэ лекцинүүдые уншадаг, фильмүүдые харуулдаг.

И. МАРКОВ,
Лучегорск.
Приморин хизаар.

ИНДУСТРИАЛЬНА АРГААР

Приморидо соя үйлэдбэрилгэ индустриальна үндэһэн һуури дээрэ табигданхай. Тэрэние тарижа ургуулха шэнэ арга Алас-Дурнын эрдэмтэд зохёогоо.

Механизаторнууд тарилга дээрээ үргэн абасатай агрегадуудые хэрэглэнэ. Приморин хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай мэргэжэлтэд тэдэние бүтээһэн байна. Тиигэжэ тракторнуудын ажалай бүтээсэ хоёр-гурба дахин дээшэлээ.

Монсойлгогдоһон азотын фосфорой утэгжүүлгэ үрэһэнтэй хамта хурьһэндэ нэгэн дороо оруулагдана. Индустриальна аргаар хараалагдаһан ёһоор, иимэ утэгжүүлгэ ехээр оруулагдана. Энэнь ургамалнууд соохи белогые бүри елүүр болгодог юм ха. Һайнаар утэгжүүлэгдэһэн плантацинуудай ургасые дээшэлүүлжэ, гансал гүрэндэ худалдаха 74 мянган тоннойоо бэшэ гэ бэшэ бобово ургамалнуудые абахаар хараална.

И. ПАЛАТОВ,
Владивосток.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ДУУНУУД

Чукча поэтесса Антонина Кымытваль нютагайнгаа эдир багашуулда бэлэглэһэн ном «Нарахан» гэжэ нэрлээ. «Гэгээрэл» гэһэн хэблэлдэ гараһан суглуулбаринь эхин һургуулида үзэжэ бүүдэй чукча хэлэ шудалхадань хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Эхэ орондоо, В. И. Ленин дэ, шэмэрүүн уларилтай хойто нютагые мэдэлдээ абадаг хүнүүдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүд, рассказууд, үгэ зохёолшын чукча хэлэн дээрэ оршуулһан ород онтохонууд ном дотор суглуулагданхай.

Магаданай номой хэблэлдэ А. Кымытвалиин «Минии дуратай сэсэг» гэһэн үшөө нэгэ шэнэ номын барлагдан гараа. Тэрэнь ехэшүүлдэ зорюулагданхай.

Агуу ехэ Октябриин урда тээ юртэмсэ дээрэ чукча гэжэ нэртэ алли дуугай хүн байгаагүй ёһотой. «Ши эхэ хүн һаа, дуугай бай» гэжэ чукча арадай оньһон үгэ бии. Мүнөө Антонина Кымытвалиин шүлэгүүд бүхы Совет орон дотор зэдэлнэ. Гансахан Магаданай номой хэблэлдэ чукча ба ород хэлэн дээрэ шүлэгүүдэйнь арбан нэгэн суглуулбари барлагдан гаранхай.

Г. КРАСНОГОРОВ.
Анадырь.

КПСС-ЭЙ XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ОРОНОЙ КАРТА ДЭЭРЭХИ ШЭНЭ ХОТОНУУД

— Ерэхэ арбан жэлдэ бага ба дундуур хэмжээнэй хото городуудые хүгжөөхэ, шэнэ городуудые бариха, промышленна томо ехэ түбүүдэй ургалтые хизаарлаха гээшэ городуудые барилгын талаар манай гүрэнэй бэелүүлхэ гол хараа шэглэл болоно,— гэжэ городуудай барилгын талаар Түбэй институдай директор профессор Владимир Белоусов АПН-эй корреспондент Александр Дедуловтай хөөрэлдэхэдөө хэлэһэн байна.

— 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдтэй энэ гол хараа түргөөр олошоржо байһанһаа уламжалан бии болодог олохон асуудалнуудые имагтал иимэ аргаар амжалтатайгаар шиидхэжэ болоно гэжэ үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэл харуулна.

Һүүлэй 10 жэлдэ городой хүн зоной тоо 32 миллион хүнөөр олошоржо, 168 миллионо хүрэһэн байна. Эдэ жэлнүүдтэ баригдаһан промышленна томо ехэ 3200 предприятиин гол түлэб оршодог багахан, дундуур хэмжээнэй ба шэнэ городуудай хүн зон илангаяа ехээр олошорно. Промышленностиин эршэмтэй түргөөр хүгжэжэ байһан зарим хото городуудай тоо горитой ургаһан байна. Жэшээнь, Набережна Челны хотын хүн зоной тоо 9 дахин, Нижневартовскын —8 дахин, Усть-Илимскын хүн зоной тоо 5 дахин олошороо.

Һүүлэй арбан жэлдэ 200-гаад шэнэ хото багахан тосхонуудай һуури дээрэ урган бодоо. Сибирьтэ тиимэ бэшэ байжа магад.

Юрэнхы дээрэнь абажа харахада, экономическа талаараашье, городой хүн зоной тоогой ургалтын талаарша Сибирь тон түргөөр хүгжэжэ байһан район болоно. Жэл бүри эндэ 10 гаран шэнэ город урган бододог юм. Баригдажа байгаа Байгал-Амарай түмэр замаар поезднуудай ябадаг болоходо, тус районние ажахын талаар ашаглан хэрэглэхэ шэнэ шата эхилхэ юм. БАМ-ай оршондо олон шэнэ городууд бии болохо байна. Ороной архитектурна мастерскойнуудта тэдэнэй проектнүүд табигдажа байнхай. Байрын гэрнүүд болон ниитын эмхинүүдэй байшангуудай проектнүүдые зохёоходоо, хото городуудай түсэб табихадаа, хизаарай байгаалиин уларилые онсо анхаралдаа абдаг байха юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ороной карта дээрэ элшэ хүсэнэй шэглэлтэй хэдэн багахан город бии болохо юм. Ууралаар хүдэлдэг ба атомна шэнэ электростацинуудтай зэргэлээд, тэдэ урган бодохо, промышленна томо ехэ түбүүдтэй транспортын талаар найдамтай холбоотой байха.

Ороной Европодохи хубида үнгэрмэ олон хүн зон ажаһуудаг гээшэ. Тиимэһээ саашадаа тэндэ багахан тосхонуудай һуури дээрэл городууд бодохо юм. Тон үсөөн ушарта шэнэ городууд баригдаха. Юуб гэбэл, олон хүн зонтой энэ районо шэнэ хото городуудай һуури табиха сүлөө газар үлөөгүй шахуу юм. Тэрээнһээ гадна, тэндэ хамһабариин шэнжэтэй комплекснууд баригданхай. Тэндэ шэнэ город барибал, үнинэй хэлхеэ холбооe эбдэжэ болохо.

— «Нюсэгэн газар» дээрэ бодоһон Шевченко, Навои гү, али Норильск мэтын городуудай саг ошон ошоо гээд хэлэжэ болохо гү?

— Шэнэ газарта город бодхоохо гээшэ тон үнэтэй, харюусалгатайшье хэрэг болоно. Город шадар шэнэ промышленна комплекс гү, али электростанци бариха арга боломжын байгаа һаа, тэрэние хэрэглэжэ болохо юм ааб даа.

Харин Сибирине абажа үзэхэ болоо һаа, хизаарай байгаалиин баялигууд хото городуудые болхоохо хараа шугамые ерээдүйдэ тодорхойлхо болоно. Сибириин хойто нютагуудта хүн зон үсөөн ажаһуудаг гээд мэдээжэ. Тиимэһээ шэнэ городуудай һууриие табихадаа, барилгашад болон архитекторнүүд транспорт, хэлхеэ холбоо, худалдаа наймаа, материально-техническэ хангалга, уһаар хангалга тухай асуудалнуудые шэнээр шиидхэхэ болоно.

— Һүүлэй 10 жэлдэ манай орон дотор томо ехэ хото городуудай тоогой хоёр дахин олошорһон баримтые юугээр тайлбарилхабта?

— Үнэхөөрөөшье, 1970 ондо миллион хүн зонтой 10 город тоологдодог байгаа һаа, мүнөө тиимэ городууд 20-до хүрөө. Энээгээр дүүрэхэгүй гэжэ һананаб. Миллионер-хотонуудай тоогоор Советскэ Союз дэлхэй дээрэ США-гай, Хитадай удаа гурбадахи һуури эзэлдэг байна. Ойрын жэлнүүдтэ үшөө хэдэн город миллионернүүдэй тоодо орохо ёһотой. Городой хүн зоной тоогой зүндөө олошорһоной эсэстэ, үгышье һаа, городто барилга хэхэ талаар дутагдалнуудай бии байһан дээрэһээ иимэ юумэн болоно. Гансал Москвада ба Ленинградта промышленна шэнэ барилга хуулитаар хоригдонхой гээшэ. Бусад бүхы томо городуудта энэ хизаарлалтань уялгата бэшэ юм. 3 миллион түхэригһөө дээшэ бэшэ сэнтэй бага хэмжээнэй шэнэ предприяти бариха газар өөһэдөө шэлэхэ эрхэ министерство болон албан зургаануудта үгтэнхэй гээшэ. Тиин гэр байра, транспортын хэлхеэ холбоо, барилгын хүсэтэй индустри, элшэ хүсэ болон уһаар хангалгын системые оруулалсан хамһабариин шэнжэтэй хүтэжэнги үйлэдбэритэй городуудые тэдэнэр шэлэдэг байха юм. Энээнэйнь эсэстэ томо ехэ городуудай хүн зон тон түргөөр олошоржо, городой олохон асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоно.

Промышленна томо комплекснуудые байрлуулха гуримые жэжэ предприятинууд болон ажахынуудта хэрэглэдэг болоо һаа зүйтэй байха һэн. Ушар юуб гэбэл, томо ехэ үйлэдбэрние эмхидхэн тогтоохо газарые СССР-эй Госплан шэлэдэг байха юм. Энэ асуудалые шиидхэхэһээ урид ажабайдалай талануудта шэнэ предприятиин ямараар нүлөөлхые хараада абадаг байһаниинь элитэ. Томо предприяти бариха газар шэлэжэ олоходоо, түбхын түрүүн һуурин тосхонуудые, бага городуудые шэлэжэ хараалдаг байһаниинь энэ асуудалда ямараар хандадагыень элирхэйлнэ.

Томо городуудта ажаһуухала тааруу зохид гэжэ тоолодог заншалай тэдэнэй ургалтада горитой нүлөө үзүүлдэг байһаниинь халагламаар. Энэ тиимэ бэшэ гэжэ арсаха хүн үсөөн байха даа. Томо городто ажаһуухые эрмэлзэдэг хүнүүдые этигүүлхын тулада бага ба шэнэ городуудта предприятинуудые гансал бариха бэшэ, мүн ажаһуугшадта тааруу зохид байдал байгуулха шухала. Ерэхэ арбан жэлдэ Совет ороной городуудай барилгын гол зорилгонуудай нэгэн энэ болоно.

(АПН).

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. Жэлдэ 12 мянган тонно комплектнэ түмэр хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха аргатай заводой түрүүшын ээлжээн Первоуральскда ашаглалгада үгтэбэ. Тэндэ мүнөө гурбан хубиһаа бүридхэгдэһэн ханын материал, сонхонууд, үүдэнүүд бүтээгдэнэ. Дунда ба Урда Ураалай промышленна барилгануудта хэрэглэгдэхэ түрүүшын захилнууд бэелүүлэгдээд, ашаалагдажа эльгээгдээд байна. [...] соогоо 45 мянган тонно түмэр хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ арга болотой заводой хоёрдохи ээлжээнэй ба[...]га эршэмтэй түргэн ябажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: элдэб түхэл янзын бэлэн хэрэгсэлнүүдые гаргадаг прессэдэй участогта.

ТАСС-ай фотохроника.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ХҮНДЭТЭ уншагшад! Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэрэй эхилhэн май hарамнай түгэсэжэ, зунай эхин hара — июнь hара гарашаба. Май hара хэнэйшье мэдэхээр, hайн hара ха. Тиимэhээ республикымнай ажалшадай ажалай бэлэгүүд тэдэ үдэрнүүдтэ зорюулагдаhан байгаа.

Майн хүндэлэлдэ бүри хүсэтэйгөөр ажалhан социалис мүрысөөндэ эдэбхи оролсоhон ажалшадай ажалай илалтанууд тухай баярта мэдээсэлнүүд «Буряад үнэн» газетымнай зүгhөө хаана ханана ерэбэ. Жэшээнь, Хориин районой «Забайкалец» совхозой Мухар-Шэбэр отделенидэ Шарлалдайн шубуунай фермын коллектив Майн hүүлээр ажалай хүдэлмэри тухай В. Ширдармаев манай редакцида мэдээсэхэдээ, байгша оной хоёрдохи кварталай түсэбые түс коллектив болзорhоонь урид амжалтатай дүүргэhэн гэнэ. Энэ үдэрнүүдтэ эхэтэй шубуушан Е. С. Фетисовагай хүтэлбэрилдэг бригада февраль hарhаа хойшо 20,5 мянган нугаhанай абаад, тэдэнэйгээ 98,8 процентые томо болгожо, мяханай комбинатда тушаагаа.

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогта «БАМтоннельстрой» управлениин тоннельнэ 16-дахи отрядай Л. И. Шилынковой хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада ажалай бүтээсэ даабаряа 154 процент дүүргэжэ, ехэ алмалта, арьбалалта түйлаа. Эдэ тухай хүдэлмэришэн корреспондентнүүд тэндэhээ дуулгаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ хадаа үйлэдбэриин айхабтар ехэ удхатай үрэ дүнгүүдэй нэгэн мүн. Тиимэл дээрэhээ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй 1981 оной январиин 9-дэ абаhан тогтоолые бэелүүлхэ талаар областной партиина организациин зорилгонууд тухай асуудал hая КПСС-эй обкомой II пленум дээрэ хараагдаhан байна.

Холын хараатай эдэ хэмжээнүүдэй

САГ СООНЬ, ТОДО ХУРСААР

БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

бэелүүлэгдэхэдэ, түрэл хизаараймнай эрээдүйн түхэл шарай хэды hайхан болохо гээшэб!

Хэблэлэй үдэр — майн 5-аар редакциймнай хүдэлмэрилэгшэдые амаршалhан, зохёохы хүдэлмэридэмнай үнэн зүрхэнhөө амжалта хүсэhэн бэшэгүүд хүдөөгэй болон хүдэлмэришэн корреспондентнүүдhээмнай олон ороо. Тэрэнэйтэй түлөө, нүхэд, баяр баясхалан хүргэнэбди.

Фашис Германиие hүнөөн дараhан Илалтын найндэртэй дашарамдуулан, олон тоото уншагшад дайшалхы нүхэдөө дурсан, тэдэнэй баатаршалга тухай хөөрэhэн бэшэгүүдээ газетымнай хуудаhануудта толилуулаа. Ахын районой түб Орлик тосхоной ажаhуугша дайнай инвалид Д. Г. Дугаров «Туhаламжа, тэдхэмжэ ехэ» гэhэн статья соогоо «Гушан жэл соо дайнай аюул үзэлгүй, сэлмэг тэнгэри доро амгалан тайбан ажаhууhан совет хүн бүхэн золтой. Манай гүрэн дайнай инвалидуудые, фронтовигуудые энэрхы анхаралаар хүреэлжэ байдаг», —гэжэ бэшэнэ.

«Уласхоорондын байдалай талаар абахада, эб найрамдал аршалан хамгаалхаhаа ондоо онсо шухала зорилго манай партида, мүн дэлхэйн бүхы арадуудта үгы» —гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ бэлэй. Тиимэhээл совет хүнүүд, илангаяа дайн гээшые шүhа мяхаараа үзэhэн хүнүүд. КПСС-тэ Совет түрэнэй правительствада баяр баясхалан хүргэнэ, тэдэнэр редакцида эльгээhэн бэшэгүүд соогоо дүлэтэ халуун үгэнүүдые дамжуулна.

Газетымнай нюурнуудта хирэ-хирэ болоод лэ гаража байдаг **«Хэншье, юуншье мартагдаагүй»** гэhэн ниитэ гаршаг доро уншагшадhаа ерэhэн бэшэгүүдые ходо толилжо байдагбди. Хүндэтэ уншагшад, «байг даа, хожом бэшүүжэм» гэжэ байнгүйгөөр, материалнуудые эльгээжэл байхыетнай хүсэнэбди. Энэ хадаа ургажа байгаа залуу үетэндэ хүмүүжүүлхы айхабтар ехэ нүлөөтэйл.

«Совет журналистнууд манай хэблэлэй олон миллион эдэбхитэдтэй хамта, Ленинэй заахан гол ёhонуудые, партийна журналистикын гурим заншалнуудые хүтэлбэри болгон, хэзээ бүхэндэ олонниткын дунда ехэ эдэбхи хэшээл гаргаха, тон харюусалгатайгаар хандаха гээд найданабди» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэhэн тоосоото элидхэл дотороо тэмдэглээ бэлэй. Эдэ үгэнүүд, хүдөө бэшэгшэд, таанадта сэхэ хабаатай бшуу.

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эрмэлзэн хүдэлжэ байгаа түрэл республикымнай ажалшадай онсо габьяанууд, үдэр бүриинь ажал хүдэлмэриин амжалта, илалтанууд газетымнай хуудаhануудта үдэр бүри hууриня оложол байг лэ!

Гэхэтэй хамта эдэ бүгэдые үргэнөөр, саг болзор соонь, тодо хурсаар харуулхын тула промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлжэ байhан Та бүгэдэндэ бидэ хэзээ хэзээнэйхидээл түшэглэн, республикынгаа ажалай үдэрые hайнаар харуулха байhамнай элитэ. Шэнэ табан жэлэй эхиндэ ажалшад социалис уялгануудаа шэнэлhэн, шэнэ эдэбхи үүсхэл гаргаhан, габшагай ажалайнгаа шэнэ зорилгонуудые тодорхойлhон байна. Эдэ бүгэдэ «Буряад үнэн» газетын хуудаhануудта үргэнөөр харуулагдадаг, саашадаашье харуулагдаха байна.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон совет арад урма баяртай, ерээдүйдөө этигэл найдабари түгэс арадай ажахын hалбари бүхэндэ амжалта, илалтаяа батадхан хүдэлнэ, hуудал байдалаа hайханаар зохёон байгуулна. Ажалша бэрхэ хүнүүд тухай, ажабайдалаараа, хэрэгээрээ бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг, hайхан абари зантай нүхэд тухайгаа хододоо бэшэжэ, мэдээсэжэ байхыетнай хүсэнэбди. Таанадай, хүндэтэ уншагшад, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэднай, эдэбхитэй хабаадалгагүйгөөр газетымнай хужарлан уншамаар hонин болохогүйнь мэдээжэл.

НҮХЭР ТУХАЙГАА ҮГЭ

ХОЁРДОХИ БААТАРШАЛГА

Эсэгэ оронoо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхын урда жэлэй хабар hэн гэхэ. Татарай автономито республикаhаа хэдэн оүлэг айл манай иишэ нүүжэ ерэжэ, тэдэнэй нэгэн—Димухаметов Валитанай бүлэ манай Худанай-Үртөө нютагта түбхинэhэн түүхэтэй юм.

Хүн зондо халдасатай, түбhэн хүнтэй танилсажа ядахагүй абари зантай эдэ хүнүүд нютагай зоноор ябуудтанилсаад, түргэхэн, үни заяанай hуурин зондол адли болошоhон байгаа.

Энэ шэнэ бүлын басаган Нина жааханhаа хойшо ажалда дуратай, түргэн бушуу, шуран шуумар бэлэй. Эсэгэтэеэ тэрэ уhанай модондо ябаа, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй заахан лэ ажалыень урагшатайгаар хэдэг байгаа.

1951 ондо Худанай-Үртөөгэй басагад, хүбүүд трактористын курсада hурахаяа Татаурово эльгээгдээ hэн. Тэдэнэй дунда Нина Валиевашье hуралсажа, хүдөө ажахын үнэмшэлгэтэй механизатор болоhон юм.

Трактористаар тэрэ хүдэлжэ байхадаа, комбайнер Владимир Тазиевтай танилсажа, хуби заяагаа холбожо, ажабайдалай хүнгэн бэшэ замаар хамта ябажа эхилээ hэн. Айл бүлэ болоhон тэрэ хоёр мэргэжэлээ hэлгэжэ, 1960 ондо hубай хониной отара даажа абаба.

Арба гаран жэлдэ малшадаар хүгэлөөд байхадань, «50 лет Октября» совхозой гурбадахи отделениие эрхилэгшэ В. С. Цыбикжапов Тазиевтаниие нэгэтэ дуудажа:

— Түрэхэ хонидой отарада ороо hаа, яаха гээшэбта? Найдамаар хүнүүднай hэбэрэгхэн болоод байна, дүй дүршэлөөр баян болобо ха юмта даа, —гэжэ дурадхахадань, Нина Димухаметовна тодожо абаhаар, үбгэн тээшээ хараад:

—Хари, Володя, туршаад лэ үзэхэ бэшэ гүбди, — гэхэдэнь, тэрэнь зүбшөөгөө бэлэй.

Тиигэжэ Нина Валиева ахалагша хонишон болобо. Түрэхэ хонидынь үнөөхи hубай хонидые хаража байhандань адли бэшэ, түрүүшын үдэрhөө онсо анхарал, оролдолго хэрэгтэй байгаа. Ажалша бэрхэ үбгэ hамган хоёр жалhээ жэлдэ уялгата хурьгадаа абажа, бүхы дүнгүүдээрээ түсэбөө дүүргэдэг болоо hэн.

Тэдэнэй ажал хэрэгтэ, ажабайдалда 1980 он горитой амжалта асарhан: тэдэнэр зуун хонин бүриhөө 125 хурьга абажа, районойнгоо чемпионууд болоо. Ахалагша хонишон Н. Д. Валиевагай оролдолго ашаг үрэеэ харюулжа, арбадахи табан жэлэй дүнгөөр тэрэ Ажалай Улаан Тугай орденоор hаяхан шагнагдаба.

Үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэшье Тазиевтанай гэр бүлэ урма баяртайтаар ажаллажа, КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялтаяа сүм дүүргэжэ шадаа. Тэдэнэр хаража байhан 507 толгой эхэ хонинhоо 634 хурьга мүнөө абаад, бүрин бүтэнөөр томо болгожо байна. Энэнь мүн лэ баhа 100-hаа 125 хурьган болоно, нёдондо жэлэйнь баатаршалга дахинаа дабтагдаба бшуу.

Тазиевтанай энэ жэлэйнь амжалтада Роза басаганиинь хубитаяа ехээр оруулалсаа, тиихэдэ Н. П. Батурина эдэбхитэй хамhалсаа. Харин гэрэй эзэн Владимир Сахиевич Тазиевай эсэшэ сусашагүй ажалые юугээршье хэмжэшэгүй ааб даа.

М. БАЛДАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Д. Валиева.
Авторай фото.

Хэжэнгэ.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэгдэhэнэй hүүлээр

ҮНШЭН БАСАГАХАД «ҮГЫ hЭМНАЙ»

... нэрэтэй статья манай газетын январиин 3-най номертолилогдоhон юм.

...манай районой Михайловкын совхозой хонишон Б. Доржиевай гэртэхиниhээ холо байгаад hургуулида ... Октябрина гэжэ басаганай үбдэхэдэ, хоёр эмшэ хоорондоо хаялсаад, арга хээгүй тухай тэндэ хэлэгдэбэ байгаа.

...хонишоной бэшэгээр хэгдэhэн шалгалтын hүүлээр район түб больницын ахамад врачай орлогшо А. Бакшеева ... нигэжэ харюусаба:

...Б. Доржиевай отара дээрэ ошожо, Михайловкын ...ерскэ пунктые даагша Т. А. Зверевагай ба Октяб... басаганайнь байхада хөөрэлдөөн болоо.

...хөөрөө тархяа үбдэhэн, бага халуунтай байhан Ок... ...Зверева эм дом үгөөд, субботодо гэртээ ошо... байгаа хадаа, отараhаа гурбан километрэй ... оршодог Бургалтай hууринай фельдшер ... Янькована хандаарай гэhэн байгаа ха. Энээнииснь ...анай түрэлхид буруу ойлгожо, гомдоо гэжэ элирээ.

...гэбэшье хоёр ондоо hууринай пунктнуудые даажа ..., ажалайнгаа талаар газетэдэ шүүмжэлэгдэhэн ... Янькова хоёрто нимэ ябадал саашадаа гаргажа ...гүй гэжэ заагдаhан байна.

Нийслэл Улаан-Үдэ хотымнай Ранжуровай, Борсоевой, Сүхэ-Баатарай, Смолиной нэрэмжэтэ үйлсэнүүдтэ ажаhуугшад Мария Ивановна Загалюгые hайн танидаг юм. Теэд эдэнэртэ гушаад жэлдэ газетэ, журнал, бэшэгүүдыень тараажа, наhатайшуулда пенсиинь асаржа, баярлуулдаг хүниие мэдэн, танин, хүндэлэнгүй яалтайб даа?

Улаан-Үдын почтамтын үнинэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн М. И. Загалюк коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэнэй нэрэ почтамтын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэhээр үни болоо.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: почтальон М. И. Загалюк.

Авторай фото.

НЮТАГААРХИНТНАЙ ОМОГОРХОДОГ

Би танай газетэдэ бэшэжэ үзөөгүй ... Мүнөө дала гараад, бэшэхэ баатай ...боб. Баатай гэжэ хэлэхэдээ, хэн нэ...эй намда захиралта үгэhэн, заабол ...аещида бэшэ гэжэ хашаhан тухай эн... хэлэгдэнэ бэшэ. Харин хүнэй элүү... хамгаалгын албанай хүдэлмэрилэг... hайн hайхан ябадал, абари зан, эр... мэдэсэнь сэдьхэлыемни хүдэлгэжэ, ...эн үгөөр редакцида хандахыемни ...аба гэхэ байнаб.

Ушарынь гэхэдэ, би хүндөөр гэнтэ үб...өөд, түргэн туhаламжын ашаар Хо... районой түбэй больницын хирурги...ка отделенидэ оруулагдаа хүм. Тэрэ ...ениин хирург Гатаб Самбатович ...батов залуушье hаа, ехэ шадабари... бэрхэ мэргэжэлтэ байбал. Тэрээн ...ай гансал магтаал үгэ дууладаг hэм. ...н мүнөө өөрөө тэрэнтэй харилсаад байхадаа, хүн зоной дэмы хэлсээгүй байhаниие мэдэрбэб.

Гушаад жэлэй туршада хүдөөдэ фельдшерээр хүдэлhэн хүм. Энэ хугасаа соо элдэб мэргэжэлтэдтэй ушарагдаhан ааб даа. Тиимэ дээрэhээ гансал домто габаарнь hайн болоhон үбшэнтэнэй хэлэхэ баярай үгэнүүдые дабтана бэшэ, харин хүн зоной элүүр энхые хамгаалжа шадаха найдалтай залуу халаанай ургаhанда, омогорхоhоноо мэдүүлнэб. Баяр, омогорхол гэhэн үгэнүүд удхаараа ондоохонууд байха. Богонёор хэлэхэдэ, Гатаб Самбатович, нютагаархинтнай Танаар омогорходог гээшэ. Бишье баhал тэдэнэй тоодолби даа.

Б. ДОРЖИЕВА,
1944 онhоо КПСС-эй гэшүүн, ажалай ветеран.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдhээ

hУРАГШАДАЙШЬЕ ХУБИТА БИИ

Далахайн найман жэлэй hургуулиин hурагшад түрэл «Маяк» колхоздоо ходо туhалжа байдаг юм. Үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ 6-дахи классай hурагшад тугалшадта, 7—8 классайхид хонишодто туhа нэмэри үзүүлжэл байгаа.

Тиихэдэ түс hургуулиин багшанар Д. Д. Янцова, С. Г. Долсонова, В. Д. Токточова, Е. Б. Зайганова, К. А. Таряшинов, О. Б. Ангрускаева, Н. С. Ангархаева гэгшэд малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулаа.

«Маяк» колхоз ажалайнгаа амжалтаар Түнхэнэй район, республика доторшье мэдээжэ гээшэ. Тиимэhээ Далахайн 8 жэлэй hургуулиин коллективэй хубита эндэ бии гэжэ онсолон тэмдэглэхээр байна.

Итгээд hурагшадаймнай зунай амаралта эхилхэнь гээшэ ааб даа. Энэшье хаhадаа Далахайн найман жэлэй hургуулиин hурагшадай түрэл ажахыдаа горитойхон туhаламжа үзүүлхэ байhаниинь найдамтай.

М. ШАГЖИЕВ.
Түнхэн.

УНШАГША ДУРАДХАНА

ЖЭШЭЭ ХАРУУЛАН...

МАНАЙ КПСС-эй Устав соо тодорхойлогдоhоной ёhоор, коммунист бүхэн ажалдаа коммунис ёhоор хандалгын жэшээ харуулха уялгатай. Ушар иимэhээ коммунист хүниие даахан хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандадаг, габшагайгаар ажаллажа, ниитын үйлэдбэридэ аша туhа ехээр асардаг байхаар хүмүүжүүлхэ эрилтэ табигдана. Тиигэбэшье коммунист бүхэнэй ажалша бэрхэhээ, шанга журамhаа, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалгаhаа партийна организациин нэрэ хүндэ, ажал ябуулга эшэ үндэhэ абадаг байhаниинь мэдээжэ бшуу.

Коммунист бүхэниие партиин үнэн сэхэ, эдэбхитэй тэмсэлшэ байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ парткомой гү, али партбюрогой, тэдэнэй секретариин болон гэшүүдэй түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхэ зорилго мүн гэжэ бододогбди. Партийна хүтэлбэрилэгшэд болон эдэбхитэд лэ хүсэеэ нэгэдүүлэн, энэ хэрэгые хүсэндэнь хүргэхэ гэжэ оролдохо гол үүргэтэй ха юм.

Манай колхозой партком hүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар яhала хүдэлмэри ябуулжа байhан зэргэтэй. Коммунистнуудай үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ, тэдэниие үйлэдбэриин hалбаринууд дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха, бүлтадаа жэшээ харуулмаар хүдэлгэхэ зорилгоор ябуулагдаhан хүдэлмэриие хэдэн жэшээгээр баримталан харуулха хүсэлэнтэйб.

Гурбан жэлэй саада тээ КПСС-эй гэшүүд айлайхи Цыбан Нина Мункуевтан партийна суглаан дээрэ үгэ абажа, гэр бүлөөрөө хонин ажалда хүдэлхэ эрмэлзэлтэй байhанаа мэдүүлээ hэн. Тэрэ үүсхэлыень коммунистнууд сэхэтэ hайшааhан, шэнэ ажалдаа амжалта түйлахыень хүсэhэн юм.

Ингэжэ элдэб ажалда ябаhан Цыбан Мункуев, тэрэнэй hамган (колхозой кладовойе даагша) Нина Шагжеевна hүрэг хонидые даажа абаа бэлэй. Түрүүшын хоёр жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриhөө 85—90 хурьга түлжүүлээ hэн. Элэнэй шадабаринь, ажалайнь дүй дүршэл жэл үнгэрхэ тума баяжана, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эдэнэр эхэ хонин бүриhөө хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ, колхоздоо тушаахаар шиидэнхэй. Мүнөө тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриhөө 95 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Түрүү малшадай зэргэдэ оролсоhон эдэ hаяын хонишод хайшан гэжэ ажалай нимэ hайн үрэ дүн түйлана гээшэб? Тэдэнэр зун, намарай урин зулгы сагта хонидоо hайнаар бэлшээн адуулжа, тобир тарган болгожо үрдинэ. Адуулгаяа тон зүбөөр, хангалтатайгаар эмхидхэнэ. Тарган хонид, хэнэйшье мэдэhээр, саг соогоо ороондо ороно. hубайрнагүй. Гадна малайнь байра эмхи гуримтай. Үбэлжэлгын хаhада хэрэгтэй болохо үбhэ тэжээл, hолоомо, зелёнко бардам хүрэхөөр бэлдэгдэнхэй байдаг юм.

Хамтын хэрэгтэ, өөрынгөө уялгата хүдэлмэридэ нимэ харюусалгатайгаар, коммунист нэрэеэ алдаршуулан, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулан ажаллаха гээшэ ехэл удхатай ушар болоно гэжэ энэ баримта гэршэлнэ.

Партиин бүхы гэшүүдэй эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр гол уялгануудаа дүүргэдэг байгаа хада, партийна организациимнай ажал ябуулга али зэргын урагшатай байха hэм. Тиимэhээ хэн коммунистые хаана хүдэлгөө hаа, ямар ажал, даабари үгөө hаа, боломжотойб гэжэ нягта наринаар бодомжолхо хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

КПСС-эй гэшүүд Бато Жибсеевич Балсанов Сергей Цыбенович Сагалеев хоёр колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнуудай дунда үгаа хүндэтэй, магтаалтай хүнүүд. Бато Балсанов 3-дахи жэлээ «К-700» тухэлэй хүсэтэ трактор жолоодоно. Сергей Сагалеев 10 гаран жэлдэ «Беларусь» тракторта хүдэлнэ. Эдэнэр «Районой эрхим тракторист» гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ 1978 ондо хүртөө hэн. Эдэнэр даажа ябаhан трактортаа саг соонь техническэ харууха hайнаар хэжэ, hаадгүй хүдэлгэхэ, ажалай үндэр бүтээсэ түйлаха гэжэ оролдодог. Үнгэрhэн жэлэй дүнгөөр энэ хоёр эрхим механизатор район соогоо түрүү hуури эзэлээ hэн. 1979 ондо Сергей Сагалеевтэ «Республикын габьяата механизатор» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоhон байна. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабариие 150—200 процент дүүргэдэг заншалтай.

Үшөө тиихэдэ оролдосотой, урагшаа hанаатай, ажал хэрэгээ шадамараар бүтээдэг тракторна бригадын бригадир, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Б. Д. Жигжитов тухай хөөрэмөөр байна. Энэ нүхэрэй толгойлдог коллектив колхоз соогоо ходол түрүү зэргэдэ ябадаг. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь, hайн шанартайгаар хэжэ үрдиhэн лэ байдаг. Энэ ушар хадаа хүтэлбэрилэгшын бэлигтэй ударидалгые, хүн зондоо хүндэтэй, олониитэтэй хүдэлжэ шададаг байhые гэршэлнэ ха юм.

Гэхэ зуура түрүү ябаха үүргээ, харюусалга болон эрилтээ манай колхозой коммунист бүхэн жэншэдгүй дүүргэнэ гэжэ яажа болохоб. Энэ талаар дутуу дунда зүйлнүүд үзэгдэхэсээл hанадаг. Энэ дутагдалые үндэhөөрнь усадхахын тула ажахын партком эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулха уялгатай. Теэд тэрэ уялгаяа, үнэндөө, хүсэндэнь хүргэжэ шаданагүй гэжэ эндэ тэмдэглэхэ байнаб. КПСС-эй Устав соо заагдаhан эрилтэнүүдые хайхарамжагүйгөөр дүүргэдэг гү, али хазагайруулдаг коммунистнууд тушаа түсгаар шанга хөөрэлдөөн бодото дээрээ болоногүй гэхэдэ, алдуутай бэшэ. Энээниие манай колхозой партийна хүтэлбэрилэгшэд анхаралдаа абаха бэзэ. Тиихэдэ бидэ, жиирэй коммунистнууд хадаа аараг ябадалтай коммунист нүхэдтөө баhал эрилтэ ехэтэйгээр хандаха, дутуу дундыень эрид шууд шүүмжэлхэ, зүб замда орохыень баглаха уялгатайбди гэжэ hананаб.

Ц. САГАЛЕЕВ,
колхозой парткомой гэшүүн.
Зэдын районой «60 лет Октября» колхоз.

АЖАЛШАЛ ХҮН ДАА

Аяар холын Азербайджанhаа ерэhэн Махмед оглы Джафаров буряад басаган Екатеринатай өөhэдынгөө инаг hайхан сэдьхэлээр гэрлэжэ, элдин хонгор Эгэтэ нютагта айл боложо түбхинөө hэн.

Мүнөө Махмед Екатерина хоёр аяар найман үхибүүтэй болонхой. hайн hайханаар тэдэнээ хүмүүжүүлжэ байна.

Махмед хара багаhаа хойшо хонин hүрэгтэ дуратай hэм гэжэ хөөрэдэг. Тиимэhээ бүтүүхэн хонишон болохые хүсэжэшье ябадаг байжа болоо.

1972 ондо Эгэтэдэ мал шахан таргалуулха совхозой бии болоходо, тэрэ эрье хонидые харууhалхаар ороо hэн. Дурлаhан ажалдаа хүн бүхэн ашаг үрэ ехэтэйгээр, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлдэг гээшэ ааб даа. Джафаровшье үнгэрhэн табан жэл соо «унаhан малгайгаа абангүй» хүдэлжэ, ажалай амжалта түйлаа гэхэ байнаб. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ 154.8 центнер нооhо тушааха hаа, 171.87 центнерые гүрэндэ тушаагаа. Тиигэжэ абаhан социалис уялгаяа 111 процент дүүргэhэн байна.

Байгша ондо тэрэ эрьенүүдэйнгээ толгой бүриhөө 4.2 килограмм нооhо хайшалха, толгой бүриин шэгнүүрые 51.5 килограммда хүргэхэ уялгатай.

— Эгэтэ нютагай хүрьгэн Махмед Джафаров ехэл хүдэлмэришэ бэрхэ хүн даа. hанаhанаа заабол абажал hаладаг. Социалис уялгаяа дүүргэхэл байха.—гэжэ совхозой мэргэжэлтэд хөөрэлдэдэг.

Теэд Джафаровтан хоюулаа пенсидэ гаранхайшье hаа, хонгор hайхан зунай сагта нэгэшье үдэрөө алдангүй, жаахашье хашарангүй, үглөөгүүр эртэ шүүдэртэй ногоондо хонидоо бэлшээдэг, үдэшын харанхы болотор адуулдаг заншалтай юм. Мүн намартаа сабшалангүй хэнзэ ногоондо, таряанай hүүрида адуулжа таргалуулдаг.

Хонишон М. Джафаров өөрынгөө үнэн сэхэ ажалай хүсөөр ВДНХ-гай бронзо медальда, Хүндэлэлэй хэдэн олон грамотада хүртэнхэй.

Ингэжэ халата үндэр Азербайджан оронoй хүбүүн үүжам дэлюун тала дайдатай Яруна нютагта жаргалтай hайнаар ажаhууна.

Д. ШИРАБОН,
хүдөө бэшэгшэ.

ҮЛЗЫН ТОЛОЙ БАЯЛИГ

...анай Дорнод аймагай ... голдо элдэб түрэлэй ...аа олон юм. hүүлэй ар... жэлэй үедэ сагаан загаhан гэжэ алдаршаhан. үнэ...өө амтатай, сагаан мяха... ерүүл загаhан тэндэ элбэг болонхой.

...ашбалбар үүлын ара, ... талын түргэн голдо. Са... ...ута энэ загаhан үзэг... Тиимэhээнь тэрэниие ... Шатын областьhоо ... гэлсэдэг. 1960 ондо ... сагаан загаhан тэндэ үрэ...гдэхээр дүтэ шадарай ...рта табигдаhан юм ха. ...нь мүнөө Монгол оронoй ... горхонуудта амидардаг ... Улзын голой бүргаа... ...й эрье тохойгоор загаhа... үдэхэдэ, таатай зохид эр... ...айдал бии.

...рюута табигдаhан бэшэ ... hаа, байгаалиин эрхэ нү... ...лөөр манай эндэ нютаг... ... байhан загаhан олон ... болог лэ гэжэ нютаг... ...зон хэлсэнэ.

А. ДАШДЭНДЭВ.
Монгол орон.

ҮМСЫН МАЛ ХААНА БЭЛШЭХЭБ?

Хэнэйшье мэдэhээр, Ахын районой түб Орлик тосхон зүг бүриhөө хада үүлэнүүдээр хүреэлэгдэнхэй ха юм даа. Дундуурнь Аха гол урдан гарадаг. Эндэ жэл бүри байрын гэрнүүд бодхоогдожо, хүн зонойнь, айл аймагайнь тоо олошорно. Олонхи айлнууд 1—2 үнеэтэй, 2—3 хонитой байдаг. Харин тиихэдэ зарим нэгэн, илангаяа залуушуул мал баринашьегүй. Бариха дуратайшье hаа, тэдэнээ бэлшээхэ газаргүйдэхэеэ мэдэнэ бшуу. Ушарынь гэхэдэ, районой түбые тойроод, «Коммунизм» колхозой бэлшээри ха юм. Тиимэhээ Орлик тосхондо hуудаг айлнуудай адууhа мал тэрэ ажахын дайда дээрэ бэлшэдэг болоно. Энээнhээ боложо, түс ажахын хүдэлмэришэд, малшад суглаанууд дээрэ Орлигой ажалшадай хубиин малые зайсуулагты гэжэ шүүмжэлдэг байна. Тэрэньшье зүб гэлэй. Теэд «Коммунизм» колхоз бэшэ ажахынуудтаа орходоо бэлшээриин газарнуудаар элбэг гэжэ тоотой юм. Урдандаа хада үбэлжөөнэй газар байhан Шулуута-Үбэр (Орлигhоо 7 километр) мүнөө зүhалан болгогдошонхой. Доодо-Нюга, Орлигой-Аман (Орлигhоо 2 километр) гэжэ газарнуудта мүн лэ баhа түс ажахын фермэ, отаранууд байрладаг болонги. Ингээд эрэхэлээрээ, районой түбтэ ажаhуудаг айлнуудай малай бэлшэхэ газар дайда альгалонэзэн шахуу бага болоно. Хубиин малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ тон бэрхэтэй байна.

Гэхэтэй хамта, районой коммунальна ажахы хаядаhа зөөдэг түсхай автомашинаараа Орлигhоо 2—3 модоной зайдахи Доодо-Нюга гэжэ газарта эдеэ хоолой үлэгдэлтэй хамта элдэб бог шороо абаашажа хаяна. Энэ ушарhаа Орлигой ажалшадай үмсын малай бэлшэхэ газар улам үйтарна.

Районой түбэй хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, пенсионернуудэй мал бариха, ногоо сабшажа, малаа тэжээхэ хэрэгтэнь туhалха хэмжээ абалга тон шухала. Юундэб гэхэдэ, тосхон hууринуудта ажаhуудаг хүн зоной байра байдалые hайжаруулха, адуу малтай болгохо, үбhэ тэжээлээр, бэлшээреэр, нэмэлтэ холимсол тэжээлээр хангажа байха гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ заагдаа. Тиимэhээ ажалша зонойнгоо тала хаража, районоймнай хүтэлбэрилэгшэд ямар нэгэн хэмжээ абаха аабза гэжэ найданабди.

Д. ДОРЖИЕВ,
Б. НАМЖИЛОВ,
Д. ДУГАРОВ.
Ахын район.

Дүлэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

ПИОНЕР СОЛОЁО ДУРДУУЛАН...

Дала гара наhатай хүн долгитон hанжаhан дун сагаан hахалаа эмирэн эльбэжэ, хүхюун согтойгоор эдиршүүдтэй хөөрэлдэнэ. Хараха янзада hурагшад тэрээнhээ hалаха дурагүй, дүхэриглэн тойрошонхой: «Борис Владимирович, үшөө хөөрыт»,—гэлдэжэ байгаад дарья табилдаха юм. Үхибүүдэй анхарал бүримүhэн ээлhэн энэ хүнэй хүзүүндэ улаан галстук дүлэтэжэ, нюур шарайень бүри сог залитай, гэрэлтэй болгоходол гэнэ. Сээжэдэнь Эхэ ороноо дайсадhаа хамгаалалсаhыень гэршэлhэн олон тоото орден, медальнууд...

Одоол hонирхолтой намтартай хүнтэй ушарбаб гэжэ hанахатайгаа сасуу заатагүй танилсаха гэжэ шиидэбэб. Борис Владимирович хүүгэдтэй хахасажа, наашаа эрьехэдээ: «Миниитнай бодото нэрэмни Норбо Раднажапович юм. Тэд пионернүүд намда шэнэ нэрэ үгэжэ, өөрынхеэрээ нэрлэдэг болоhоор үнинэй», — гэжэ дуулгаа бэлэй. Энээхэн зураглал соогоо Борис Владимировичэ гэhэн нэрыень хэрэглэхэ гэжэ шиидэбэбди. Юуб гэхэдэ, эгээл энэ нэрээрээ эдиршүүдэй дунда алдаршаhан шуу. Үе сагтай алхамаа нэгэдүүлэн, олон жэлдэ сэдьхэлдээ эдир залуугай, тэмсэлэй ульhа бадарган ябадаг пионернүүдэй хүдэлөөнэй ветеран 1907 ондо Хяагтада түрэhэн намтартай. Хороод онуудта hургуулиин шэби ябаха үедөө эндэ пионернүүдэй эмхи байгуулалсаhан, тиигэжэ түрэл нютагайнгаа хүгжэлтын түүхэдэ нэрэеэ дурдуулан бэшүүлхэ золдо хүртэнхэй юм. Эмхидхэлшын шадабаритай, багашуултай тон бэрхээр харилсадаг дээрэhээ тэдэнэй үүсхэлтэ хэрэгүүдэй удамаршаниинь заатагүй болодог hэн. hургуулидаа өөрынгөө отрядай вожата байхаhаа гадна, эндэхи хүүгэдэй байшангай үхибүүдые эмхидхэжэ, 55 хүниие гурбан отряд болгожо хубаагаад, үдэр, hүниие илгалтагүй тэдэнэртэеэл үнгэргэдэг бэлэй. Эхэ, эсэгэhээ элдэб олон шалтагаанаар гээгдэhэн үхибүүд шэнэ ажабайдалай амисхаал, арюун hайхан сагай мүндэлжэ байhые дүтөөр ойлгожо эхилэн, эдир вожатынгаа оролдолго, хүсэлые сэгнэдэг hэн.

—Англиин дайсадай үшөө дууhан hүнөөгдөөгүй, хүшэр хүндэ үе сагта пионернүүдэй удамаршан байха гээшэ тиимэшье амар бэшэ hэн. Зарим хүршэнэрнайшье хэлогонолдохо, хөөрэлдэхэеэ болигшо hэн. Бурхан мүргэлөө тахидаг, hүзэгтэй хүнүүд гээшэ hэн ха,—гэжэ Борис Владимирович дурсан хөөрэнэ.

Нээрээшье, Совет засагай түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ байhан тэрэ үедэ «пионер» гэhэн үгэ «большевик» гэhэнhээ удхын талаар ехэшье илгаагүйл байгаа бшуу. Пионервожата байhан Бимбаев ВЛКСМ-эй горкомой инструктораар бага зэргэ хүдэлhэнэй удаа, Верхнеудинск хотодо, Буряадай багшанарай техникумдэ hуралсахаар оробо. Удаань Ивалга тосхондо багшалжа байхадань, Наркомпросой шиидхэбэрээр Верхнеудинск хотодохи Монголрабфагта хүдэлхөөр зууршалагдаба. Монгол залуушуулай эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлхэ, хүршэ орондо национальна кадрнуудые hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Борис Владимирович ехэхэн хубитаяа оруулаа, оршуулагшаар, физкультурээр заадаг багшаар хүдэлөө. Тэрэнэй шабинар байhан Ширэндэб, Гомбо, Дунгаржит гэгшэд мүнөө гүрэн түрын удха шанартай шухала тушаалнуудта дэбжүүлэгдэнхэй, арадтаа алдартай хүнүүд болонхой. Уданшьегүй Б. В. Бимбаев Москва хото эльгээгдээд, Улаан-Баатартахи промышленна комбинадта мастернуудые бэлдэлсэжэ, ород монгол хэлэнүүдэй оршуулагшын үүргэ дүүргэлсэдэг hэн. Тэндэhээ Пермь хото эльгээгдээ. Монгол залуушуул урматай согтой, урагшаа hанаатай хүтэлбэрилэгшэдөө ехэл дуратай бэлэй. Удаань Эрхүүгэй областиин Алайрай районой нэгэ hургуулида директорээр томилогдожо, hурагшадай дунда hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанар эрид hайжаруулhан, дүй дүршэлөөрөө, арга шадабаряараа залуу багшанартай хубаалдадаг байhан юм.

...Хархис фашистнуудай добтолон ороходо, сэрэгшын баатарлиг замые гаталжа гараа. Москаа, Сталинград, Краснодар, бусадшье хотонуудые немец нохосуудhаа хамгаалан аршалалсажа, Украина, Белоруссин газар дайдые сүлөөлэлсэhэн юм. Нэгэдэхи Белорусска фронтын 7-дохи гвардейскэ морин сэрэгэй корпусой бүридэлдэ ябахадаа, совет сэрэгшэ хамгаалагшын эрхим шанар шэнжэ элирхэйлhэн, габьяа баатаршалгаараа онсо шалгарhан байна. Дайнай тооhого, үхэл тахалта харгыгаар урагшаа дабшахадаа, тэрэ амгалан үе саг тухай, залуу үетэнэй хуби заяан тухай бодомжолдог бэлэй. Хэрбээ нэгэ байлдаанай үедэ буугай hомондо дайруулан унаа hаам, хүсэлыем, эрмэлзэлыем үргэлжэлүүлхэ найдамтай халаан ургана ха юм гэжэ hанахадаа, досоонь аятай зохид болодог hэн. Иланrаяа Хяагта хотодо пионернүүдэй эмхи байгуулалсаhан хаhаяа, 1924 оной зун пионервожатануудай дүй дүршэл хубаалдаха талаар суглаанда Верхнеудинск ерэhэнээ, Таисия Рыковатай (мүн үшөө нүгөөдэ вожатын нэрэ мартагдаа) гурбуулан дүрэ зурагаа буулгуулhанаа, газетэдэ толилуулhанаа тэрэ юрэдөөшье мартахагүй. Гэбэшье энэнь гоё hайхан дурсалга болоод үлөөгүй, харин олоной зүрхэндэ тариhан эрдэм гэгээрэлэйнь үрэhэн «баян ургасаар» надхан hалбарhан юм. Дайнай hүүлээр өөрынгөө хүмүүжүүлhэн олон лэ hурагшадтай, пионернүүдтэй уулзаhан, хани ёhоной харилсаа холбоогоо hэргээhэн юм. Тэдэнэй дунда гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд боложо мэргэжэhэн Е. П. Бурдуковская, О. П. Степанова гэгшэдые нэн түрүүн дурдалтай. Эдэнэрнай пионернүүдэй түрүүшын жагсаалнуудые, аяншалгануудые, мүрысөөнүүдые, дуунуудые, hаналаа нэгэдэхэ гээшые бодотоор мэдэрhэнээ сэдьхэлдээ бүхөөр хадуунхай. Эгээл тиимэhээ өөhэдөө үхибүүдые хүмүүжүүлхэ мэргэжэл шэлэхэ гэжэ шиидэhэн байжа магад.

Борис Владимировичай эдэ бүгэдые дурсажа хөөрэхэ үедэнь, шэг шарайнь хубиланхай, нюдэндэнь hаруул гунигай мэдэрэл обёормоор hэн.

—Залинта аадартал хаhа үни холодо үнгэрөө. Гэбэшье айдар наhандаа эхилhэн хэрэгээ орхёогүйб. Мүнөө саг үргэлжэ пионернүүдтэй уулзадагби. Үнэншэмэ тодоор үе саг, агууехэ хубилалтанууд тухай дуулгахые хүсэдэгби. Гунигалахашье гээшэмнай хайшаа юм даа...—гээд, үнөөхил илдам урин зандаа орожо, хөөрөөгөө үргэлжэлүүлээ hэн.

Дайн дүүрээ. Үбсүүндэнь Улаан Одоной, дайшалхы Алдар Солын III шатын ордень, олон тоото медальнууд ханхинан зэдэлнэ. Эльбэ дээрэ дайгаа дүүргэжэ, даагаа hүүлдэжэ ерэhэн саrhaa хойшо залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа. Арадай гэгээрэлэй отличник «Ажалай ветеран» гэhэн медаляар, пионернүүдэй эмхиин тусхай значогоор, Монголой Арадай Республикын медаляар шагнагдаhан байха юм.

Өөрөө дүрбэн тэгшэ хүмүүжэнги, эрдэм мэдэсэ ехэтэй, хэдэн хэлэ hайн дураараа шудалhан (монгол, немец, англи) энэ хүнтэй уулзаха гэжэ үхибүүдэй тэгүүлдэгынь ойлгосотой ааб даа. Бүхы манай хөөрөөнhөө хэгдэhэн гол тобшолол гэхэдэ, пионернүүдэй хүдэлөөнэй ветеран хүүгэдэй эмхиин агууехэ хүсэн, эмхидхэхы үүргэ тухай эгээл түрүүлэн ойлгоhон хүнүүдэй нэгэн гээшэ. Республикын олониитэдэ нэгэ адли хүндэлүүлдэг Б. В. Бимбаевай онсо габьяань энэл мүн шуу. Тиимэhээл мүнөөшье болотор тэрэ пионер зандаа үлэнхэй, пионер солоёо дурдуулан ажаhууна ха юм.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. В. Бимбаев аша хүбүүнтэеэ.

Г. ЕГЕРИИН фото.

УНШАГТЫ hОНИРХОХОЛ БАЙХАТ

ХУУШАНАЙ НОМУУДЫЕ ШЭНЭЛХЭ АРГА

Хуушанай номуудые, документнүүдые, манускриптнүүдые hайнаар хадагалжа байха гээшэ хүшэр хүндэ гэжэ библиотекэнүүдэй, архивуудай хүдэлмэришэд, номдо дуратайшуул hайн мэдэхэ. Эдэнэй хуудаhанууд шаралжа, үйрэжэ бутархадаа бэлэн болошодог. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, саарhа үйлэдбэрилэн гаргахада хэрэглэгдэдэг кислотанууд, бодосууд ехэ сагаар үнгэрхэдэ, hандаран hалажа захалдаг байна бшуу.

Тиимэhээ олон оронуудай мэргэжэлтэд номуудые удаан саг соо, тэрэ хэбээрнь байлгахын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна. hаяхан Англиин бүлэг шэнжэлэгшэдэй үйлэдбэрилэн гаргаhан тусхай зүйл хэблэлэй продукцине удаан саг соо тэрэ хэбээрнь байлгаха арга олоо юм. Шэнэ зүйл hаяар үйлэдбэрилэн гаргагдажа эхилхэ.

65 ЖЭЛ СОО... ХЭБТЭБЭ

Норвегиин 39 маркаhаа бүридэhэн коллекци Лондоной филателистическэ аукцион дээрэ 231 мянган доллараар худалдагдаа. Эдэ бүлтадаа 1855 ондо гаргагдаhан байгаа. Тэд бүхэниинь дүрбэн скиллинг сэнтэй. Эдэнэр хэрэглэмжэhээ үни хада гаранхай.

Эдэ марканууудай хуби заяан угаа hонирхолтой юм. Америкэ руу эльгээгдэхын тула тэдэ конвертнүүдтэ наагдаhан байгаа бшуу. Гэбэшье почтотой мэшээгынь пароходто ашаалагдажа үрдингүй, hөөргөө түмэр замай станцида асарагдаад, аяар... 65 жэл соо хэбтэбэ. 1920 ондо олдоhон марканууд хоморой шухаг зүйлнүүд болонхой.

(АПН).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанаа. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Түрүүшүүлэй туйлалтанууд [illegible]» — материалнууд суглуулбари. «Ма[illegible] — онсо шухала [illegible]». «Амжалта оролсоогоор» — Н. Дарханова[illegible] статья. ТАСС-ай шэнэ мэдээнүүд. Указуд.

Хоёрдохи хуудаhанаа. «Жэл хахад соо хүрэхэ [illegible]» — М. Ба[illegible]ровай статья. «Үнэн зүйл уулзалга» — Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта газетын уншагшадтай хэгдэhэн хөөрэлдөөн [illegible] «Правда Бурятии» газетэдэ харюусана. [illegible] — С. Ошо[illegible] бэшэг. ТАСС-ай фото мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаhанаа. «Түрүүшүүлэй үргэн замаар». «Түрүүшүүлэй дүй дүршэл [illegible]» — гэhэн В. Парфено[illegible] бол статья. «Бумбэгэ[illegible]» — ТАСС[illegible] корреспондентнүүдэй [illegible].

Дүрбэдэхи хуудаhанаа. «Шэнэ hонин, үйлэ хэрэг [illegible]» [illegible] — Н. Ефимовагай [illegible]. «Хүбэрэй [illegible]» — Ч. Доржиевай корреспонденци. «Манай [illegible]» — В. Серб[illegible]. «Номой [illegible]» Газетын [illegible] — Л. Курасай статья.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ССССР-эй ЧЕМПИОНАДЫЕ УГТУУЛАН

МҮХЭШЭГҮЙ ЗОРИГ

Олег Алексеев — Буряад ороной омогорхол мүн. Тэрэ манай республикын барилдаашадай эрхим түлөөлэгшэдэй нэгэниинь болоно.

О. Алексеев Эрхүүгэй областиин Эхирэд-Булгадай районой Алужино гэжэ багахан тосхондо түрэжэ, үргэн ехэ болоhон намтартай. Нютагаянгаа эхин hургуулида hуража ябахадаа, үетэн нүхэдөөрөө зүлгэ ногоон дээгүүр хүл нюсэгөөр шарданса гүйлдэдэг, «ногоон» хибэс дээрэ хаба шадалаа али олон туршалсадаг hааб даа. Тиихэдээ Олег гартаа шэрүүтэй, хүлдөө дэгээтэй байhаараа шалгардаг hэн. «Энэ шэгээрээл hаа, манай Олег ехэ барилдаанда холол ошохо хүбүүн даа» гэжэ нютагайхидынь хэлсэдэг байгаа.

Эхин hургуулияа дүүргэмсээрээ, тэрэ Усть-Ордын 2-дохи дунда hургуулида hурахаяа оробо. Арба гаран жэлэй урда тээ Олег эндэхи хүүгэдэй спортын hургуулида ябажа эхилбэ. Мүнөө дүрэ булялдаалгын барилдаагаар спортын мастер болоhон Вячеслав ахань тиихэдэ дүүгээ асараа бэлэй. Мүнөө Усть-Ордын ДЮСШ-гай директор болоhон спортын мастер К. Б. Баймеев жаахан хүбүүе бүлэгтөө абаа hэн. Түрүүшын үдэрhөө хойшо эдир хүбүүн эршэмтэйгээр hорилго бэлэдхэл хэжэ, барилдаанай арга дүрэтэй танилсаhан, шанлааhаяа шангадхаhан байгаа.

Хүүгэдэй спортын hургуулинуудай дунда РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Орджоникидзе хотодо боложо, тэндэ түрүүшын ехэ амжалта туйлаад, бронзо медаляар шагнагдаа hэн. Тэрэл жэлдээ эдир хүбүүн областиингоо чемпион болоhон юм.

11 жэлэй урда тээ О. Алексеев дунда hургуули дүүргэжэ, Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедтэ hурахаяа оробо. Тиихэдэл тренерынь Константин Батюрович эдир хүбүүе дүүдээ — Геннадий Баймеевтэ дамжуулан үгөө hэн.

Геннадий Батюровичай хүтэлбэри доро hорилго бэлэдхэл хэхэдээ, Олег барилдаанай гоё hайхан арга дүрэтэй танилсаhан, илалта туйлаха хүсэл эрмэлзэлтэй болоhон байгаа. Тэрэ барилдаанhаа гадна, гүйхэ харайхадаа, волейбол болон футбол наадалхадаа бэрхэ hэн. Студентнэрэй дунда дүрэ булялдаалгын барилдаагаар РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө 1974 ондо Махачкала хотодо болоhон мүрысөөндэ О. Алексеев шалгаржа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

Тэрэ гэйhээ хойшо Олегэй хаба шадалай, алдар нэрын «одон» онсо хурсаар яларжа эхилээ. Уданшьегүй харийн оронуудта үнгэргэгдэhэн хэдэн мүрысөөндэ илажа гараба. Сантьяго-де-Куба хотодо нэгэдэхи hуури эзэлжэ, Кубые сүлөөлэлгын шанда хүртэhэн юм. Хойто жэлынь Болгариин суута барилдаашан байhан Дан Колевой дурасхаалда зорюулагдаhан мүрысөөндэ илажа, О. Алексеев уласхоорондын классай спортын мастер болоо. Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэгшэ Вернер Зееленбиндерэй шанда хүртэхын түлөө ГДР-тэ үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ амжалта туйлаа бэлэй. Иранда, Туркида, Францида болоhон уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ илажа гаранхай.

1977 он. Энэ жэлдэ Олег Алексеев РСФСР-эй чемпион болоходоо, урда жэлэйнгээ амжалта дабтаhан юм. Тэрэл оной намар Красноярскда, СССР-эй чемпионадта хабаадахадаа, Дагестанай бүхэ М. Арациловта очкогоор шүүгдэжэ, хоёрдохи hуури эзэлээд, мүнгэн медаляар шагнагдаба.

1978 он. СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, США-гай Толидо хотодо үнгэргэгдэhэн Дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаа hэн. Эндэ Олег эдэбхитэй hайнаар барилдажа, командынгаа бүхы гэшүүдтэй хамта Дэлхэйн кубогта хүртэлсэн байгаа. «Ямар үндэhэн яhанай болохобта?»—гэжэ тэндэ асуугаа hэн гэхэ.

—Буряад,—гэжэ О. Алексеев харюусаба.

— Яхад гү? — гэжэ американец hураад hалабагүй.

— Бэшэ, буряад хүнби,—гэжэ ойлгуулhан байгаа. — Сибирьтэ, Байгалай дэргэдэ ажаhуудагби.

Тиихэдэнь лэ тэрэ американец ойлгожо, холодоhон байха юм. Иигэжэ барилдааша хүбүүмнай Эхэ ороноо, түрэл нютагаа холо саагуур суурхуулжа ябана бшуу.

1979 он. Энэ жэл комсомол хүбүүн Олег Алексеевтэ ехэ амжалтатай, урагшатай байгаа. Тбилисидэ, удаань Болгарида болоhон уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ дэлхэйн чемпион Исмаил Абиловые (hүүлдэнь Москвагай Олимпиадын чемпион болоhон) илаад, Европын чемпионадта хабаадахаяа ошоо бэлэй. Эндэ хүшэр хүндэ тэмсэлдэ тэрэ илалта туйлаа hэн. Ушарынь гэхэдэ, жээрэб татаалга «hохорлиг» гэжэ дэмы хэлэдэггүй.

— 82 килограммай шэгнүүртэнэй дунда түрүүшын уулзалгануудта манай Олег Баруун Германиин суута барилдаашан Адольф Зегертэй тулалдаха болобо. Урда жэлынь Олег тэрэниие диилэhэн байгаа. Европын ба дэлхэйн хоёр дахин чемпион. Монреальда болоhон Олимпиин чемпион А. Зегер Бухарестдэ болоhон мүрысөөндэ илажа гарахые оролдоо hэн. Гэбэшье манай спортсмен 9:3 тоотойгоор шүүгдэбэ. Удаань дэлхэйн чемпион Иштван Ковачые (Венгри) илажа, Буряадай барилдаашад соонhоо түрүүлэн, Европын чемпион болоhон юм, — гэжэ тэрэниие hурган hоридог РСФСР-эй габьяата тренер Г. Б. Баймеев хөөрэнэ.

Иигэжэ энэ шэгнүүртэ 1974 онhоо хойшо алдагдаhан алтан медаль манай Эхэ орондо бусаагдаа hэн.

Шэлэн абалгын мүрысөөндэ дэлхэйн чемпион М. Арациловта очкогоор шүүгдэжэ, СССР-эй арадуудай зунай VII Спартакиададa ороной Спорткомитедэй шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаhан байгаа.

Энэ жэл Олег Алексеевтэ амжалтатайгаар эхилээ. Тэрэ Тбилисиин уласхоорондын мүрысөөндэ илаба. Тиигээд Европын чемпионадта бэлдэжэ байха үедөө гэмэлтэжэ, энэ ехэ мүрысөөндэ ошожо шадаагүй. Хэрээ ошобол, илалта туйлаха ехэ арга боломжотой байгаа бшуу. Гэбэшье Олег түбhэн юумэнhээ зоригоо мохонгүй, бүри эршэмтэйгээр hорилго бэлэдхэл хэдэг хүн юм. Мүнөө тэрэ СССР-эй чемпионадта эршэмтэйгээр hорилго бэлэдхэл хэжэ байна. Тэрэнэй шэгнүүртэ бэлигтэй бэрхэ барилдаашад олон: А. Маркович (Минск), Г. Данько (Киев), Х. Зангиев (Наманган), Р. Джабраилов (Черкесск), И. Пичугин (Новосибирск), Э. Калоев (Орджоникидзе), Н. Китаев (Грозный), А. Саджая (Тбилиси)...

Олег Алексеев Зүүн Сибириин технологическа институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрада багшалдаг. Тиихэдээ нииты хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэрэ залуушуулай дунда лекцинүүдые уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Уран hайханай ном уншаха, хүгжэм шагнаха, кино, театр хараха дуратай. Бүхы сүлөө сагаа гэр бүлэдөө зорюулдаг байна. Гена, Марина гэжэ нэрэтэй хүбүүн басаган хоёртой юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Алексеев.

В. ПЛУТТЫН фото.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАhАА

ХААНА ЮУН БОЛОНОБ?

БЕРЛИН. ГДР-эй газетэнүүд Балтиин далай шадарай оронуудай Норвегиин ба Исландиин XXIII конференциин дүүрэhэн тухай мэдээсэхэ зуураа, бүгэдэ ниитын амгалан тайбан байдал бэхижүүлхэ зорилготой СССР-эй дурадхалнуудые делегадууд үндэрөөр сэгнэбэ гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК. Вашингтоной гадаадын политикые «Нью-Йорк таймс» газетэ шүүмжэлбэ. Америкын захиргаанай ябуулгаhаа мүнөөдөө ямар үрэ гараад байнаб гэхэдэ, манай союзнигуудай дунда сошордол, тээлмэрдэл тохёолдонхой. Засаг барижа байгаа СДПГ—СВДП-гэй бүлэглэлэй зэргэдэхи hанал бодолой алгасал улам дэбэрнэ. ФРГ-гэй гадаадын политикын Вашингтонhоо дулдыданги боложо байhаниинь дураа гутаха ябадал улам ехээр үүсхэнэ гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ. Франциин гадаадын харилсаанай министр К. Шейссоной албанай хэрэгээр ФРГ ба США ошохоёо байhан тухай бэшэхэ зуураа, Баруун Европын оронуудые hанаата болголог США-гай экономическа политикын, баруун ба зүүн тээхи оронуудай хоорондын харилсаа дэмжэхэ тухай асуудалнууд тэнлэ хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдэй үеэр шухала hуури эзэлхэ байха гэжэ «Котидьен де Пари» тэмдэглэнэ.

* * *

Ливанда эсэргүү Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгын улам hүжэрөөгдэжэ байhан тухай, Сири тушаа Израилиин зүгhөө заналтануудай хэгдэжэ байhан тухай материалнууд гадаадын хэблэлэй хуудаhануудта олоор тунхаглагдана. Байгша оной гансахан апрельhээ хойшо Израилиин сэрэгшэлэй хорото ябуулгануудhаа шалтагаалан, 750 хүн хосорhон байна гэжэ Парижай «Юманите» мэдээсэнэ.

ТОКИО. Урда Азиин оронуудаар (тэдэнэй тоодо Пакистан ороно) дэншэхэеэ КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжао Цзыянай гараhые шэнжэлхэ зуураа, Токиогой «Иомиури» иигэжэ бэшэнэ: энэ дэншэлгэнь эндэхи оронуудые Совет орондо харша Пекинэй политика хулар татажа оруулха зорилготой. Вашингтонтой харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ гэдэг Хитадай хараа бодол байнал тиимэ, Совет орондо харша хүсэл эрмэлзэлтэй юм гэжэ «Нихон Кэйдзай» тэмдэглэнэ. (ТАСС).

ООП-ой ТҮЛӨӨЛЭГШЫЕ АЛАБА

БРЮССЕЛЬ. Палестиные сүлөөлхэ эмхиин (ООП-ой) зүгhөө Бельгидэ байhан түлөөлэгшэ Наим Хадарые Брюсселиин үйлсэдэ пистоледээр таба дахин буудажа алаба.

Н. Хадарые Израилиин нюуса албанайхидай алаhаниинь дамжаггүй гэжэ ООП-ой Брюссельдэхи бюрогой тараа hан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Сионистнуудай ээлжээтэ гэмтэ ябуулгые эрид шууд буруушааха ба Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэгшэ Палестинын араб арадай үнэн зүб тэмсэл бүри ехээр дэмжэхыень дэлхэйн эб найрамдалда дуратан, бүхы демократическа хүсэнүүдые тэрэ документ уряална.

Н. Хадарые алаhаниинь—Баруун Европын оронуудта байhан Палестинын ба бусад араб оронуудай мэдээжэ ажал ябуулагшадые хорлоhон иимэрхүү түрүүшын гэмтэ ябуулга бэшэ. hүүлэй хэдэн жэлэй турша соо гансахан Парижда Палестинын табан түлөөлэгшэ алагдаhан байгаа. Тэдэнэй дунда Эзз Эд-дин Калак, Махмуд Салех гэгшэд бии. 1978 оной январьда Палестинын мэдээжэ ажал ябуулагша Саид Хамами Лондондо алуулаа hэн.

Байгша оной майда Франциин полици гурбан израилиинхидые барижа хааhан юм ха. Париждахи Сириин авиакомпаниин оффисые добтолоо hэмди гэжэ тэдэнь мэдэрhэн байна. «Пессах» гэдэг бүлэгэй гэшүүд байба.

БАНГЛАДЕШТЭХИ БАЙДАЛ

ДАККА. Сэрэгэй үймөөнэй үедэ алуулhан Бангладешэй президент Зиаур Рахманиие хүдөөлүүлгэ июниин 2-то эндэ болоо. Хэдэн зуугаад мянган бангладешэйхидэй хабаадаhан траурна ёhололдо кабинедэй министрнүүд, парламентын депутадууд, Бангладешэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй штабуудай начальнигууд, дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор байба. Наhа барагша президентын хүндэлэлдэ зорюулагдан, ехэ буугай салют зэлэлбэ, Даккада, бусад городуудта гүрэнэй тугууд буулгагдаа.

Бангладешэй Коммунис парти, Арадай лиги, Арадай национальна парти ба бусад хэдэн политическэ партинууд оронойнгоо бүрин сүлөөтэ, бэеэ дааhан байдал хамгаалхын тула нэгэдэлээ улам бэхижүүлхэ уряатайгаар ороной арад зондо хандаба. Элэнэй гар табиhан хамтын мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Читтагонгдо болоhон сэрэгэй үймөөнhөө, президент Зиаур Рахманай алагдаhанhаа уламжалан, тохёолдоhон оршон байдалые дотоодыншье, гадаадыншье хархис этэгээдүүд, Бангладешэ харша хүсэнүүд hамбаашалжа магад байна.

Этигэмээр мэдээсэлнүүдhээ элитэ болоhоной ёhоор, эндэхи үймөөшэдые толгойлhон, үнгэрэгшэ hүни тушаахаяа абажа ябаhан солдадуудаар буудагдаhан генерал-майор Ахмед Манзур Пекинэй тала баридаг этэгээдүүдтэй нягта холбоотой байгаа. Тэрэшэлэн Читтагонгын райондохи хадын трактда эшээлhэн, Пекинэй тала баридаг зэбсэглэмэл алууршадай бүлэглэл хорото үгэсэлгэдэ хабаатай байба. Читтагонгдо юундэ үймөө үүсхэхэ гэжэ хараалагдаhан байгааб гэхэдэ, тэрэнэй оршон тойрондо дурсагдаhан бүлэглэлhөө гадна, мүн Пекинэй тала баридаг сепаратистнуудай бусад отрядууд шэбээлэнхэй.

ФУТБОЛ

ХАЙРАН ЯЛЫН БҮМБЭГЭ...

Өөрынгөө стадион дээрэ наадаhан футболист бүхэн hайн добтолго, хамгаалга хэжэ, илалта туйлахые оролдодог, эрмэлзэдэг гээшэ. Харин энэ удаа манай республикын нэрэ солые хамгаалдаг «Локомотивай» футболистнууд hанаhанда хүрэжэ наадабагүй.

Айлшаар манайда ерэhэн Новокузнецкын «Запсибовец» команда наадаанай эхинhээ яhала эдэбхитэйгээр добтолгодо орожо, Улаан-Үдын хамгаалагшадые мэгдэхээнэ. Арбаад минутын турша добтолhон эдэнэр талмайн эзэдтэ бүмбэгэеэ булялгахадаа, дахинаа хамгаалга хэхэ баатай болоно. «Локомотивай» футболистнууд Сергей Кокорин, Валерий Михнов, Михаил Пастухов гэгшэд ээлжээ ээлжээгээр добтолбошье, бүмбэгэ булялдаад лэ, зориhондоо хүрэнгүй гэдэргээ сухарина юм. Наадаанай эхилhээр хорин табан минутын үнгэржэ байха үеэр вратариинь урдаhаа гараhан манай Игорь Черных гэгшэ тоо нэхэ дүүрэн аргатай байбашье hаа, бүмбэгэеэ воротагай хажуу талаар сохижорхёо. Улаан-Үдын футболистнууд наадаанай түрүүшын хахадай дүүрэтэр арба hайса гараа бүмбэгэ угалууhаа сохин, нааданда оруулбашье, миин hалахань харамтай байгдаа.

«Локомотив» командын капитан Валерий Михнов добтолго, хамгаалга эмхидхэхэ үүргэеэ яhала шадамараар дүүргээ. Зүгөөр, туhалагшадгүйгөөр гансаараа хаана ошохо, хүрэхэ гээшэб? Энэ үдэр Михаил Пастухов хэзээ хэзээнэйхиhээ ахир муугаар наадажа, стадиондо суглараrшадые голхоруулаа.

hайн добтолго өөрөө эмхидхэжэ ороhон «Локомотив» командын хамгаалагша Сергей Тутаев талмайн баруун захаар гансаараа добтолжо оро ороhоор айлшадай воротада хүрэжэ ерэмсээрээ, бүмбэгэеэ эршэтэйхэнээр сохижорхибо. Шангаар сохигдоhон бүмбэгын урдаhаа hүрэhэн айлшадай аратарь хам шүүрэжэ үрдибэгүй. Энэл үедэ дүтэ байhан Пастуховой урагшаа даб гэжэ буугаад, бүмбэгэ ворота руу залан ябуулхын орондо таашааrа тулаад лэ миин байхыень харахада, урмаа хухармаар hэн. Тэрэшье тэрэ гэлэй, наадаанай эхилhээр жарадахи минутын ябажа байхада, добтолгодо ороhон Валерий Михновые айлшадай хамгаалагшад ойлгомторгүй дайража, ворота руугаа 11 метрэй ялын бүмбэгэ сохиюулха болобо. Энэ бүмбэгэ сохиhон Пастухов тэрэнээ вратариин гарта сэхэ үргэжэ, миин hалагдаба.

Иигэжэ ахир муугаар наадаhан «Локомотивай» футболистнууд айлшадтайгаа 0:0 тоотойгоор арай шамай тэнсэжэ, гансахан очко өөртөө бэшүүлхэ болоо. Зоно соо hаял эхилээд байhан түрүүшын уулзалгануудай үрэ дүн дээрэhээ зохихо тобшолол хэжэ, хүдэлмэриингөө дутуу дунданууудые усадхажа, добтолхы арга шадабаряа арьбадхаагүй hаа, «Локомотивай» мүрысөөнэй таблицын адаг hууринуудhаа үндыхэнь бэрхэтэй ха.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Семья Штраус» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (3-дахи сери). 11.35 — «Ан амитадай ажамидарал». 12.35 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15— Шэнэ hонин. 15.35 — «Хүдөөгэй hонин» — киногой программа. 16.40 — Үхибүүдтэ. «Тимур и его команда» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Байгал» программа. 19.15 — «Бидэнэр БАМ баринабди».

Орбита. 18.45 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Социалис экономикые хүтэлбэрилгэ». 19.20 — «Сказка про аиста» — мультфильм.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Орбита. 19.45 — Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Хүн ба хуули». 20.30 — «Семья Штраус» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (4-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — СССР-эй арадай артистка И. Богачевагай концерт. 23.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 24.00 — Баскетболоор Европын чемпионат. Эрэшүүл. Түгэсхэлэй наадан.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Блуждающие огоньки» — телевизионно уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 14.05 — «Эхэ оронойм шэнжэ түхэл». Концертнэ программа. 14.20— «Та театрта дуратай гүт?». 15.05 — «Горизонт». 16.05— «Хүгжэмэй ёhотой рыцарь»— телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00— Үхибүүдтэ. Мультфильмнүүдэй программа.

Орбита. 17.45 — «Шатарай hургуули». Телевизор харагшадай бэшэгүүдтэ харюу. 18.15 — «Райко» гэжэ венгр ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 18.45— Баримтата фильмүүдэй программа.

Орбита. 19.30—19.45 —Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд.

Орбита. 20.00 — «Пиренейн саада тээ—Испани» — телевизионно баримтата фильм. 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Лоскутик и облако» —мультфильм. 21.15 —«Соликамска альбом» — телевизионно баримтата фильм. 21.30 — « Булта суглаа—эбтэй бүлэ». 22.00 — «Время». 22.35— «Здравствуйте, добрый человек» — уран hайханай фильм.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Буряадай АССР-эй Журналистнүүдэй холбооной правлени, Телевидени ба радио-дамжуулгын [illegible] комитет, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Бурятиин залуушуулай» газетын редакцинууд [illegible] Журналистнүүдэй холбооной [illegible] «Коммунистын туяа» газетын редактор Сыжип Абидуевич ЦЫБИКОВ [illegible] гашуудалаа мэдүүлнэ.

Эржима Шагдуровна ДАМБИЕВАГАЙ саrhaa урид наhа барhаниинь тушаа гэр бүлынхидынь түрэлхидынь гүнзэгы ш[illegible] налалтайгаар мэдээсэнэ. Улаан-Үдын Шмидтэй нэрэмжэтэ үйлсын 2-дахи гэрэй 2-дохи квартирада июниин 5-да үдэрэй 1 часhaa хүдөөлүүлэгдэнэ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02410. Заказ № 128. Индекс 590[illegible]